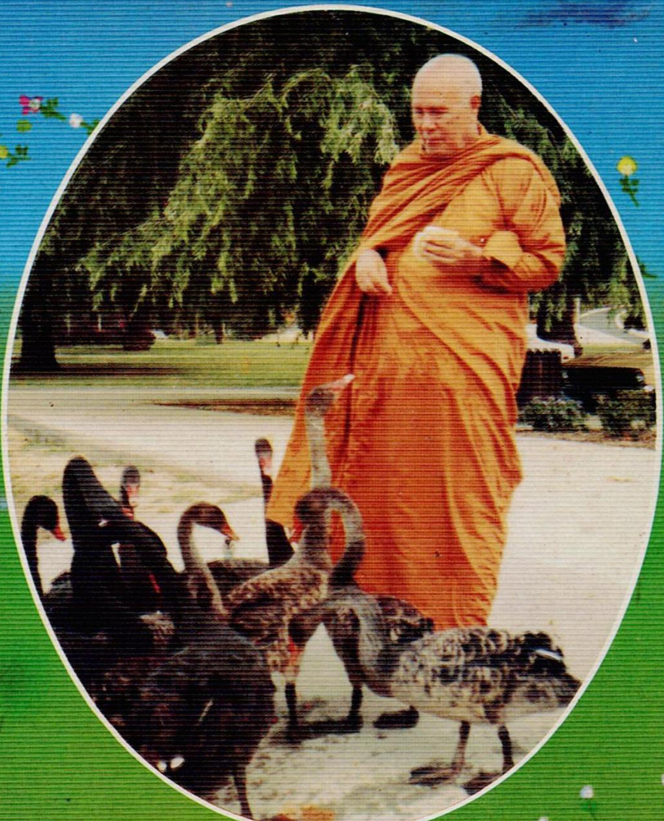

อยู่กันด้วยความรัก

คติธรรมจากปาฐกถาของพระราชนันทมุนี

อยู่กัน ด้วยความรัก

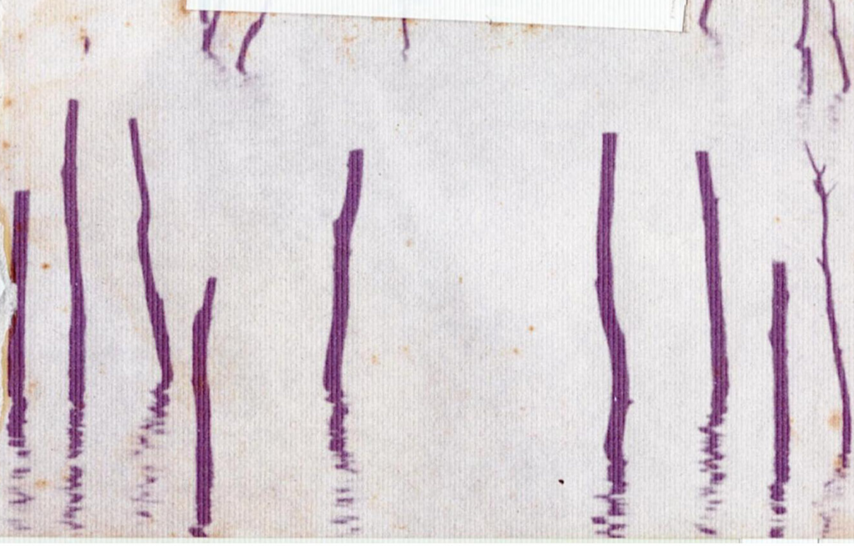
คติธรรมจากปาฐกถาของพระราชนันทมุนี

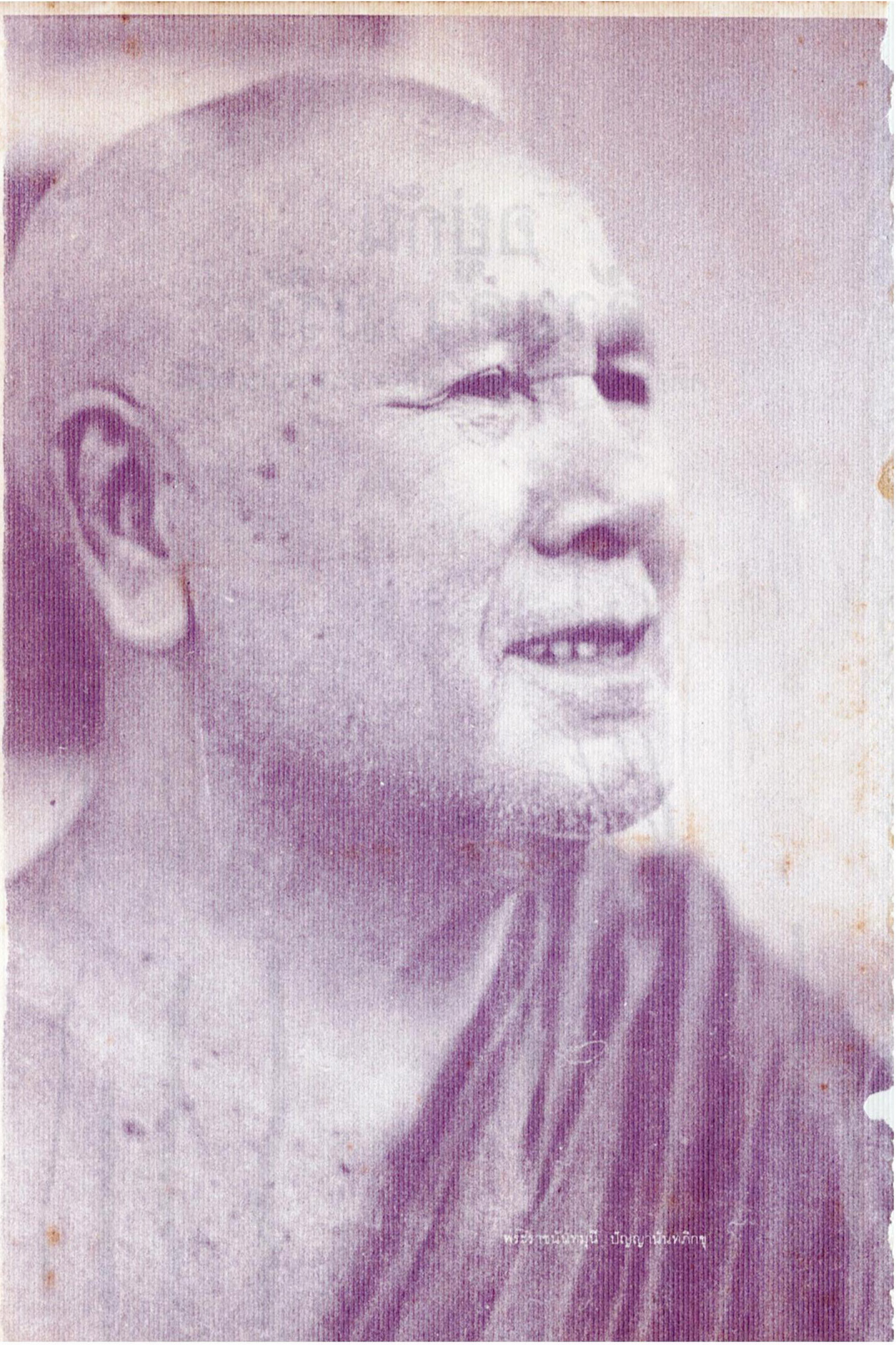
ที่ระลึกงานฌาปนกิจศพ

นายปริญญา ประสิทธิ์สรจักร์

ชาตะ 30 สิงหาคม 2497

มรณะ 3 กรกฎาคม 2529

พระราชนันทมุนี ปัญญานันทภิกขุ

ขอให้เรามีความรักเพื่อนมนุษย์
มีความรักพระพุทธศาสนา รักชาติ รักประเทศ
รักหน้าที่การงาน รักครอบครัว

ให้อยู่กันด้วยความรัก อยู่ด้วยความเมตตา
ปรารถนาดีต่อกันกับเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย
ทุกวันทุกเวลา

อย่าอยู่ด้วยความเหี้ยมโหดดุร้าย
อย่าอยู่ด้วยความโกรธ ความเกลียด
ความพยาบาท ความริษยาอาฆาตจองเวรกับใคร ๆ

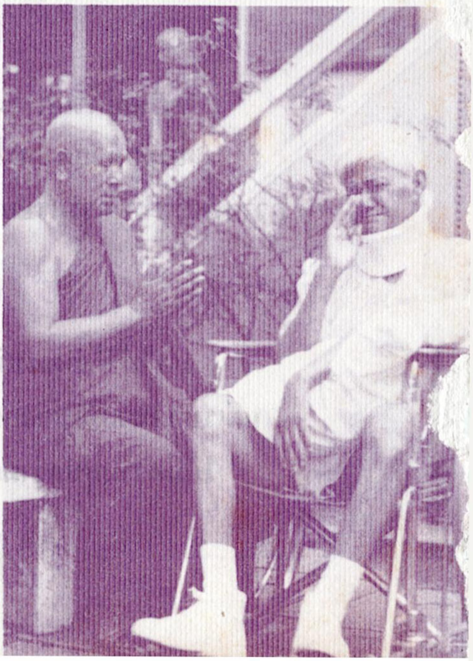
เราไม่ได้เกิดมาเพื่อการทำลายกัน
แต่เราเกิดมาเพื่อช่วยเหลือกัน สร้างสรรค์กัน
ให้มีความสุขความเจริญสมปรารถนา

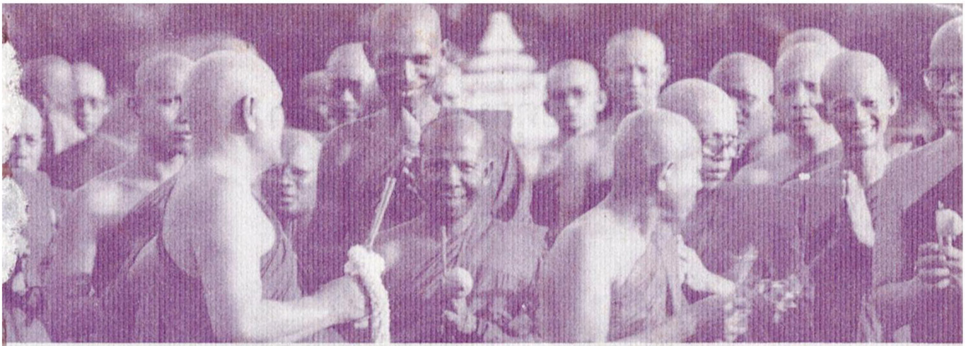
สารบัญ

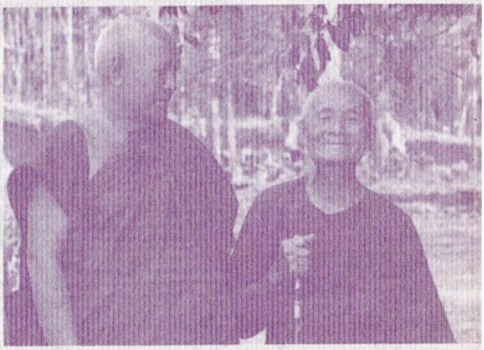
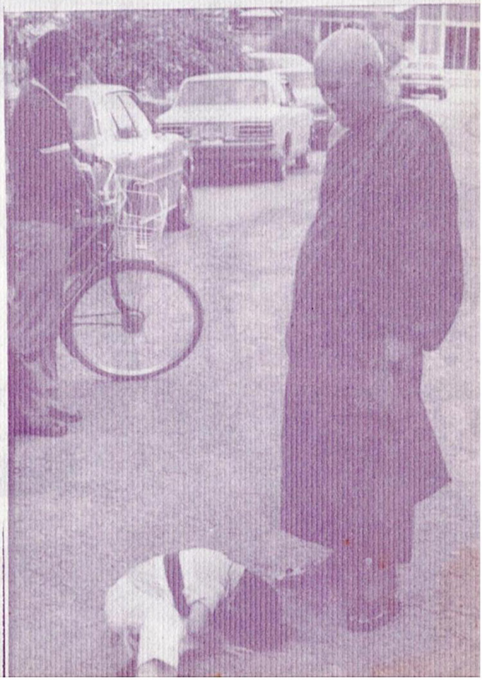

โลโก ปตฺถมฺภิกา เมตฺตา
เมตตาธรรมค้ำจุนโลก

อยู่กัน ด้วยความรัก

ในทางพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธเจ้าสอนให้เราถือว่า **สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น** *คือคิดว่า ขอให้สัตว์ทั้งหลาย มีความสุขความเจริญ งดเว้นจากการคิดเบียดเบียนกัน ริษยากัน พยาบาทอาฆาตจองเวรกัน* ไม่มีอารมณ์เกลียด ไม่มีอารมณ์ชังต่อสิ่งใด ๆ ไม่ว่าคนนั้นจะเป็นคนดี หรือว่าจะเป็นคนเสีย ถ้าเป็นคนดี เราก็ดีใจกับเขา ถ้าเป็นคนเสียเราก็เสียใจกับเขา แล้วเราตั้งใจไว้ว่า ขอให้เขาดีเสียเถิด ขออย่าได้เป็นเช่นนั้นเลย ขอให้พ้นจากความชั่วความร้ายในชีวิตประจำวันกันเสียเถิด

เราอย่าไปโกรธเขา เราอย่าไปเกลียดเขา

ให้นึกถึงอกเขาอกเรา ว่าเราต้องการความสุขอย่างใด เขาก็ต้องการความสุขอย่างนั้น เราเกลียดความทุกข์อย่างใด เขาก็เกลียดความทุกข์อย่างนั้น สิ่งใดเราไม่ชอบ สิ่งนั้นเขาก็ไม่ชอบเหมือนกัน

อยู่กัน ด้วยความรัก

เวลาเราพบใคร เราก็ควรนึกว่า **ขอให้คุณเป็นสุข เป็นสุข ขอให้คุณปราศจากความทุกข์ ความเดือดร้อน ขอให้คุณมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตในการงาน** เพียงแต่เราคิดเท่านั้น เราก็สบายใจแล้ว เพราะเป็นความคิดที่แผ่เมตตา ปรารถนาดีต่อเขา

ถ้าเราคิดให้คนอื่นสบาย เราก็สบาย ถ้าเราคิดให้คนอื่นเดือดร้อน เราก็มีความทุกข์ความเดือดร้อน

ลองพิจารณาตัวท่านเอง ขณะใดที่ท่านเกลียดคนอื่น โกรธคนอื่น ท่านคิดพยาบาทคนอื่น ท่านมีความริษยาต่อคนอื่น ความรู้สึกในใจของท่านเป็นอย่างไร ท่านก็จะรู้ได้ด้วยตนเองว่า *ใจของท่านร้อน ใจของท่านมืดมัว ใจของท่านวุ่นวาย* ไม่มีความสงบเกิดขึ้น

เราไม่ควรจะ**คิด**อะไร **พูด**อะไร **ทำ**อะไร ที่เป็นไปในทางเหี้ยมโหด ดุร้าย แต่ควรจะ**คิด พูด ทำ** แต่ในทางที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของเราของผู้อื่นอย่างแท้จริง

ความรัก มีความมุ่งหมายอย่างนี้

อยู่กัน ด้วยความรัก

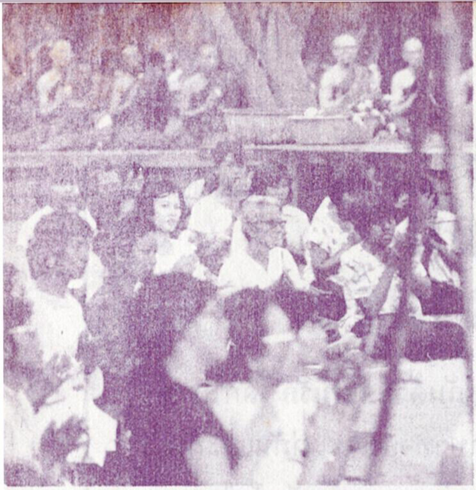
เราทั้งหลายจึงควรจะ**อยู่กันด้วยความรัก** เลิกโกรธ เลิกเกลียด เลิกอาฆาต พยาบาทจองเวรแก่กันและกัน

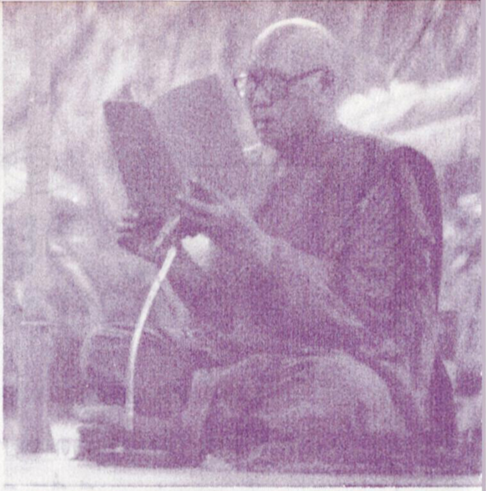
ถ้าหากว่าเรามีเรื่องผิดพ้องหมองใจกันกับใคร ๆ อยู่บ้าง เราก็เลิกจากสิ่งนั้น

เรามาคิดสอนตัวเองว่า ตั้งแต่**โกรธ**เขา **เกลียด**เขา **พยาบาทจองเวร**เขา มันมีอะไรดีขึ้นในชีวิตของเราบ้าง ไม่เห็นมีอะไรดีขึ้นเลยแม้แต่น้อย แต่ว่าเราต้องมีความทุกข์ยากทางจิตใจ ต้องหวาดระแวงภัยอยู่ตลอดเวลา เพราะกลัวว่าคนนั้นจะมา**ทำร้าย**เรา จะมา**เบียดเบียน**เรา จะมา**สร้างความทุกข์ความเดือดร้อน**ให้แก่เรา

การเป็นอยู่ในรูปอย่างนั้น มันจะมีความสุขที่ตรงไหน ไม่มีความสุขเลยแม้แต่น้อย เพราะเป็น**ความคิดที่เบียดเบียน**

ตรงกันข้าม ถ้าเราคิดไม่เบียดเบียนใคร ไม่ทำใครให้เดือดร้อน เราก็มีความสุขความสบาย ตามพระพุทธภาษิต ที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่า **"อัพพะยา ปัชฌัง สุขัง โลเก การไม่เบียดเบียนกันเป็นความสุขในโลก"**

ผู้ถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ย่อมเห็นอริยสัจด้วยปัญญาชอบ คือ

ทุกข์, เหตุของทุกข์, ความดับทุกข์ และอริยมรรคแปด อันเป็นทางดับทุกข์

นั่นแลคือที่พึ่งอันปลอดภัย นั่นคือที่พึ่งอันสูงสุด

คนเราอาศัยที่พึ่งชนิดนี้ ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

พุทธวจนะ

อยู่กัน ด้วยความรัก

การไม่เบียดเบียนกัน ก็ต้องมีความรักกัน มีความเมตตากัน

ความรักที่เป็นพื้นฐานของชีวิตนั้น เราจะรักอะไร เราควรจะรัก**พระพุทธเจ้า** รัก**พระธรรม พระสงฆ์** ให้มาก

รักพระพุทธเจ้า รักพระธรรม รักพระสงฆ์ น่ะรักอย่างไร

เราเอาความรักธรรมดามาคิดก็แล้วกัน *เหมือนชายหนุ่มมีความรักหญิงสาว* เขาทำอย่างไร **เขาคิดถึงผู้นั้นบ่อย ๆ** กินก็คิดถึง นอนก็คิดถึง ทำอะไรก็คิดถึง

ฉันใด เรารักพระพุทธเจ้า เรารักพระธรรม เรารักพระสงฆ์ เราก็คิดถึงพระองค์บ่อย ๆ คิดถึงพระพุทธเจ้า คิดถึงพระธรรม เราคิดถึงพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า.....

อยู่กัน ด้วยความรัก

รักพระพุทธเจ้า

คิดถึงพระพุทธเจ้านั้น เราคิดในรูปใด เราคิดถึงคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า ว่าพระพุทธเจ้ามีดีอย่างไรบ้าง

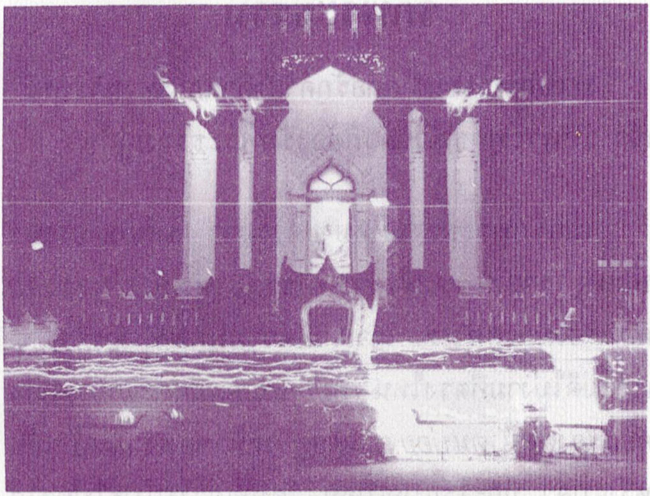
พระพุทธเจ้าท่านมี**ความกรุณาปรานี**ต่อชาวโลกทั้งหลาย

พระพุทธเจ้าท่านมี**ความบริสุทธิ์**ในน้ำพระทัย ไม่มีอะไรเศร้าหมอง

พระพุทธเจ้าท่านมี**ปัญญา**รู้แจ้งเห็นจริงในเรื่องความทุกข์ ในเรื่องเหตุให้เกิดทุกข์ ในเรื่องความดับทุกข์ได้ และในเรื่องข้อปฏิบัติที่จะให้ถึงความดับทุกข์อย่างเด็ดขาด

อันนี้คือพระคุณของพระพุทธเจ้า เรามานึกคิดถึงพระคุณเหล่านั้น **คิดบ่อย ๆ นึกบ่อย ๆ** แล้วก็เอาพระคุณเหล่านั้นมาประทับไว้ในใจของเรา

อยู่กัน ด้วยความรัก

ใจของเราก็อยู่กับพระพุทธเจ้า ใจเราไม่ไปอยู่กับผีกับมาร ใจเราไม่เป็น**สัตว์เดรัจฉาน** ไม่เป็น**สัตว์นรก** ไม่เป็น**เปรต** ไม่เป็น**อสุรกาย** ไม่เป็น**ผี** แต่ใจเราเป็น**พระ**อยู่ตลอดเวลา

อันนี้เรียกว่าเราคิดถึงพระพุทธเจ้า เอาพระพุทธเจ้ามาแนบสนิทไว้กับจิตใจของเรา **เรารักพระพุทธเจ้า**

รักพระธรรม

เรารักพระธรรม ก็คือรักคำสั่งคำสอนของพระพุทธเจ้า รักพระพุทธเจ้าแล้วก็ต้องรักพระธรรมคู่กัน

เมื่อรักพระธรรมก็หมายความว่า **เราศึกษาธรรมะบ่อย ๆ** *เราอ่าน เราฟัง เราเอาธรรมะนั้นมาเป็นกระจกคอยส่องมองดูตัวเรา* ว่าเรามีความบกพร่องอะไรบ้าง เราไม่ดีไม่งามที่ตรงไหน *เหมือนกับคนมีกระจกบานน้อยคอยส่องดูหน้าตนบ่อย ๆ* เพื่อดูว่าหน้าของเรามันเป็นมันหรือเปล่า มีอะไรแปดเปื้อน วัตถุที่เอาไปโปะไปทาไว้มันเลือนหายไปอย่างไร ก็จะได้โปะได้ทากันใหม่

อันนี้คือการ**พิจารณาตัวเอง ตักเตือนตัวเอง แก้ไขตัวเอง** เราก็เอากระจกธรรมะมาส่องดูตัวเรา เพื่อให้เห็นว่า เรามีอะไรไม่ดี ไม่เหมาะไม่ควร จะได้ปรับปรุงแก้ไขกระทำให้มันดีมันงามขึ้น

อยู่กัน ด้วยความรัก

การใช้ธรรมะเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก็เหมือนเรามี**ดวงประทีปส่องทาง**ให้เราเดินไม่ผิดทาง เดินได้เรียบร้อยก้าวหน้า เป็นไปด้วยดี ชีวิตจะไม่ตกต่ำ

จึงต้องหมั่นศึกษาธรรมะ อ่านฟัง เข้าใกล้ผู้รู้ แล้วนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

"ธัมโม หะเว รักขะติ ธัมมะจาริง

ธรรมะย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม"

ผู้ใดประพฤติธรรม ธรรมะย่อมรักษาผู้นั้นให้อยู่รอดปลอดภัย

เราจึงควรจะได้นึกถึงพระธรรมไว้เสมอ

จะไปไหนจะทำอะไร จะคบหาสมาคมกับใคร เราก็ต้องนึกถึงพระธรรมไว้ นึกถึงหลักธรรมะว่าเรื่องนี้พระพุทธเจ้าท่านว่าอย่างไร สมมุติว่าเราจะไปร้านขายสุราเมรัยเครื่องดองของเมา เราก็นึกถึง**พระธรรม**

พระธรรมบอกว่า *การดื่มของเมามีโทษ คือเสียทรัพย์ เกิดโรค ก่อการทะเลาะวิวาท หน้าชา ไม่รู้จักละอาย คนดี*

อยู่กัน ด้วยความรัก

เขาดูหมิ่น สติปัญญาเสื่อมถอย ธรรมะว่าอย่างนั้น พระพุทธเจ้าสอนธรรมะ ให้เรารู้ว่าอย่างนั้น

เมื่อเรารู้อย่างนั้นแล้ว เราก็ยับยั้งชั่งใจ เราไม่ไปเที่ยวที่ร้านขายสุราเมรัย เพราะมันเป็นบาปเป็นโทษ ถ้าเราไปก็เรียกว่าเราไม่รักพระธรรม **เราเป็นลูกนอกคอกนอกทาง** เราจะเกิดความเสียหาย เราก็เอาธรรมะมาเป็นเครื่องยับยั้งชั่งใจไว้ บังคับตัวเองไว้ อดทนไว้ ไม่ไปสู่สถานที่นั้น

หรือว่า **เราจะไปเล่นการพนัน** เราก็นึกถึง**พระธรรม**

พระธรรมบอกว่า*ลูกเอ๋ย การพนันมีโทษ ถ้าเธอชนะก่อเวร แพ้เสียดายทรัพย์ ทรัพย์ย่อมหมดไป สิ้นไป ไม่มีใครเชื่อเธอต่อไป เกียรติยศชื่อเสียงหมดไป ฐานะไม่ดีตั้งเนื้อตั้งตัวไม่ได้* เป็นโทษอย่างนี้ เราก็มองเห็น เพราะเรารักธรรมะ เราไม่ฝ่าฝืนธรรมะ เราไม่ไปเล่นการพนัน แต่เราจะขยันทำมาหากินตามหน้าที่ของเรา เราก็ไม่เป็นผู้เสียหาย

อยู่กันด้วยความรัก

รักพระสงฆ์

เรารักพระอริยสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า *พระอริย-สงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้านั้น ท่านเป็นผู้มีปกติอยู่อย่างไร*

ท่านมีปกติ**ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์**

เมื่อเรารักพระอริยสงฆ์ เราก็ทำตามพระอริยสงฆ์ เอาพระอริยสงฆ์เป็นผู้นำชีวิตของเรา **เราเดินตามพระ เราจะไม่เดินตามผีตามมาร** *เราเดินให้ดี เราเดินให้ตรง เดินให้เป็นธรรม เราเดินเพื่อออกไปจากความทุกข์ความเดือดร้อน* ทำอะไรก็ต้องทำให้ดี ทำให้ตรง ทำให้เป็นธรรม ทำให้เป็นการออกจากความทุกข์ความเดือดร้อน อย่างนี้ก็เรียกว่า เรารักพระอริยสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า

เมื่อมีความรักพื้นฐาน คือรักพระอย่างนี้แล้วก็เรียกว่า เรายืนอยู่บนฐาน อันมั่นคงของชีวิต ชีวิตจะไม่ง่อนแง่น คลอนแคลน ไม่หวั่นไหวด้วยสิ่งที่มากระทบ

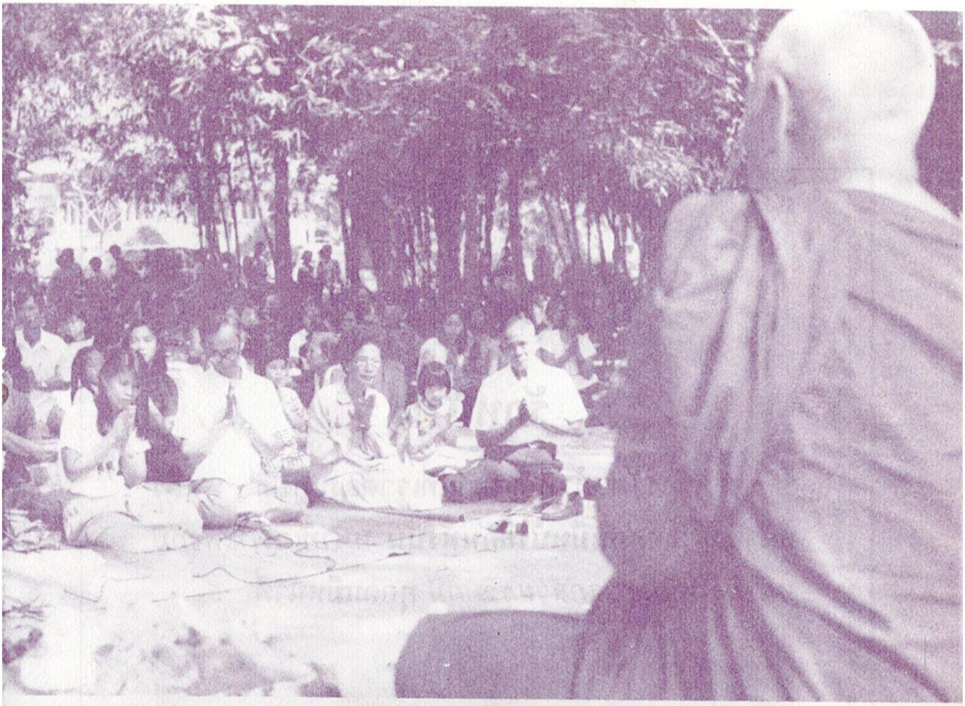

ศรัทธาในพระตถาคต
ของผู้ใด
ตั้งมั่นอย่างดี ไม่หวั่นไหว ;
และศีลของผู้ใดงดงาม
เป็นที่สรรเสริญ ที่พอใจ
ของพระอริยเจ้า ;
ความเลื่อมใสของผู้ใด
มีในพระสงฆ์,
และความเห็นของผู้ใดตรง ;
บัณฑิตกล่าวเรียกเขาผู้นั้นว่า
คนไม่จน
ชีวิตของเขาไม่เป็นหมัน ;
เพราะฉะนั้น เมื่อระลึกได้
ถึงคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้าอยู่,
ผู้มีปัญญา
ควรก่อสร้างศรัทธา
ศีล ความเลื่อมใส
และความเห็นธรรมให้เนือง ๆ

อริยธนคาถา

อยู่กัน ด้วยความรัก

รักหน้าที่

เราต้องรักหน้าที่การงานที่เราต้องปฏิบัติ พูดถึงหน้าที่แล้ว **ทุกคนมีหน้าที่กันทั้งนั้น** *หน้าที่เฉพาะตัวก็มี หน้าที่อันต้องทำแก่ส่วนรวมก็มี* ทุกคนมีหน้าที่

หน้าที่ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีหน้าที่ที่จะทำตนให้เป็นมนุษย์ คือให้เป็นผู้มีใจสูง อย่าเป็นผู้อยู่อย่างคนใจต่ำ **ให้อยู่เหมือนดอกบัวซึ่งเกิดในสระน้ำ** น้ำไม่เปื้อนดอกบัว โคลนไม่เปื้อนดอกบัว ดอกบัวเป็นดอกไม้สะอาด ถึงจะอยู่ในที่สกปรก มันก็สะอาดฉันใด **เราก็ควรมีชีวิตอยู่อย่างสะอาด ไม่สกปรก ไม่เศร้าหมอง** ฉันนั้นเหมือนกัน

อยู่กัน ด้วยความรัก

หน้าที่ของความเป็นไทย เราก็ต้องทำใจให้เป็นอิสระไว้ อย่าเป็น*ทาสของน้ำเมา* อย่าเป็น*ทาสของการพนัน* อย่าเป็น*ทาสของเพื่อนชั่ว* ๆ อย่าเป็น*ทาสของความสนุกสนานเหลวไหล* อย่าเป็น*ทาสของความเกียจคร้าน* ความเป็นไทยเป็นหน้าที่ของคนไทย คนไทยไม่มีหน้าที่จะเป็นทาสของใคร ๆ เพราะ**ความเป็นทาสมันขัดกับหลักของความเป็นไทย**

เราเป็นพุทธบริษัท ก็ต้องมีหน้าที่ที่จะต้องทำตนให้เป็นพุทธบริษัท **พุทธบริษัทต้องเป็นผู้รู้ ต้องเป็นผู้ตื่น ต้องเป็นผู้มีความเบิกบานแจ่มใสอยู่ตลอดเวลา**

พุทธบริษัทต้องเป็น**คนตื่นตัว** ต้องเป็น**คนว่องไว** ต้องเป็น**คนที่มีความก้าวหน้า** ในการปฏิบัติกิจในชีวิตประจำวัน

มารดาบิดาเป็นบุรพาจารย์ของบุตร
มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร
มารดาบิดาเป็นพระอรหันต์ของบุตร
การเคารพรักบำรุงมวรดาบิดา นำมาซึ่งความสุขในโลก

พุทธศาสนสุภาษิต

อยู่กัน ด้วยความรัก

เราเป็นพ่อ เราเป็นแม่ ก็ต้องทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ รักความเป็นพ่อ รักความเป็นแม่ รักความเป็นครู รักความเป็นทหาร เป็นตำรวจ รักความเป็นผู้แทนราษฎร

ไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะใด ในตำแหน่งใด เราจะต้องรักสิ่งนั้น ต้องบูชาสิ่งนั้น ทำสิ่งนั้น**ด้วยชีวิต ด้วยความเสียสละ ด้วยความอดทน** ด้วยความคิดนึกเสมอว่า นี่คือ**หน้าที่**ของเรา เรารักสิ่งนี้

คนที่ทำด้วยใจรักนั้น เขาทำอย่างประณีต อย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ ในการกระทำนั้นอย่างแท้จริง ไม่ใช่ว่าทำอะไรสักว่าผ่านพ้นไป จึงได้ชื่อว่าเป็นคนรักหน้าที่ที่เราจะกระทำอยู่ในชีวิตประจำวัน

อยู่กัน ด้วยความรัก

รักครอบครัว

เราควรจะรักครอบครัวของเรา เพราะเราอยู่เป็นครอบครัว เป็นวงศ์สกุล แล้วก็รวมเป็นชาติ เป็นประเทศ เอาส่วนน้อยก็**รักครอบครัว**

เราก็ต้องเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อประโยชน์แห่งความสุขส่วนรวม คือครอบครัว เช่น สามีภรรยาอยู่ด้วยกัน **ต่างคนต่างอยู่เพื่อกันและกัน** สามีก็อยู่เพื่อภรรยา ภรรยาก็อยู่เพื่อสามี มีลูกมีเต้า เราก็อยู่เพื่อลูกต่อไป ทำอะไรทุกอย่างเพื่อลูก

อยู่กัน ด้วยความรัก

สามีภรรยาจะไม่แตกแยกกัน จะไม่แตกร้าวกัน เพราะเราไม่ได้อยู่เพื่อตัวเรา แม้บางคนจะพูดว่าอยู่กันไม่ไหว รสนิยมมันไม่ตรงกัน ทำไมไม่ปรับให้มันตรงกัน ที่ไม่ปรับให้ตรงกันก็เพราะ**ขาดความรัก**นั่นเอง เมื่อไม่มีความรักก็ไม่อยากจะอยู่ด้วยกัน เห็นหน้าแล้วมันหมั่นไส้ มันเบื่อ มันเซ็ง เลยหย่ากัน หย่ากันแล้วลูกก็ลำบาก ไม่รู้จะไปหาใคร

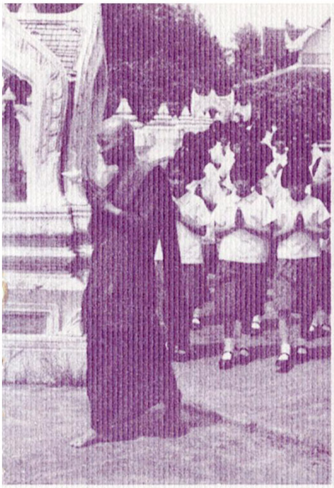
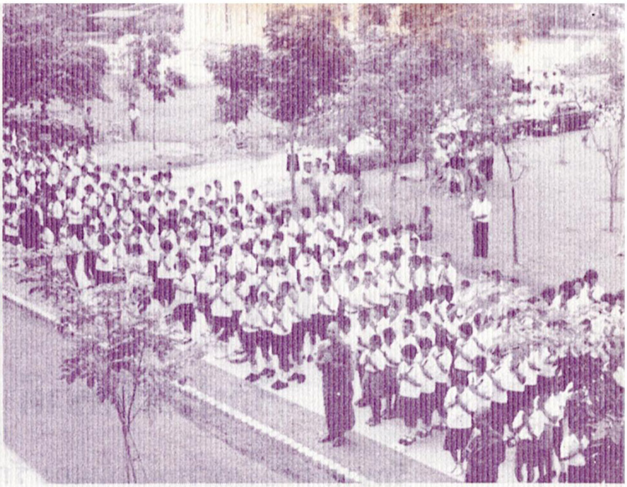
เด็กเกเรเกตุง ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองนั้น เกิดจากเรื่องปัญหาในครอบครัวทั้งนั้น *พ่อแม่แตกแยกกันอยู่กินไม่เรียบร้อย พ่อแม่ประพฤติเหลวไหล พ่อขี้เหล้า แม่ขี้ไพ่* ประพฤติไม่ดีไม่งาม ลูกก็เลยทรามไปด้วย นั่นเป็น**บาปอันยิ่งใหญ่** เป็น**บาปที่ลึกซึ้ง** เป็นบาปที่ไม่ใช่เกิดแต่ตนคนเดียว เกิดแก่ครอบครัว เกิดแก่ประเทศชาติ เป็นการทำลายสิ่งต่าง ๆ ไม่ดีไม่งามทั้งนั้น

เราควรจะอธิษฐานใจ เมื่อเรามีครอบครัวว่า **เราจะรักครอบครัว** เช่น พ่อบ้านรักครอบครัว ก็ไปทำงานด้วย

อยู่กัน ด้วยความรัก

ใจรัก ทำงานเพื่อครอบครัว ทำด้วยความอดทน ด้วยความหนักแน่นไม่เบื่อหน่ายในงานเพื่อให้งานเจริญก้าวหน้า **เพราะงานเจริญ ครอบครัวเจริญ ตนก็พลอยเจริญไปด้วย** เลิกงานแล้วก็ไม่เถลไถล ไม่ไปเที่ยวสโมสร ไม่ไปเที่ยวบาร์เที่ยวไนท์คลับ ไม่ไปกับเพื่อนชั่ว ๆ ทั้งหลาย ที่ชอบสนุกเฮฮาไม่เข้าเรื่อง หาเรื่องให้สิ้นเปลืองเงินทองโดยไม่ได้เรื่องอะไร

เราก็รีบกลับบ้าน เพราะเรามีพันธะทางครอบครัว มีคนคอยอยู่ที่บ้าน เราควรจะไปหาเขา ไปอยู่ด้วยกัน ทำงานด้วยกัน กินข้าวพร้อมกัน นั่งดูโทรทัศน์ด้วยกัน พร้อมกับเมียและลูก เมื่อดูกันก็อธิบายให้ลูกฟังว่า **อันนั้นเป็นเรื่องดี อันนี้เป็นเรื่องชั่ว อันนั้นเป็นเรื่องบาป อันนี้เป็นเรื่องบุญ** ให้ลูกได้รู้ได้เข้าใจ สอนแนวทางชีวิตให้ลูกด้วยในตัว แล้วก็ดูให้ลูกอ่านหนังสือ ทำการบ้าน เราช่วยกันคิด ช่วยกันสอนให้แก่เขา.....

ผู้รู้ดี เป็นผู้เจริญ ผู้รู้ชั่ว เป็นผู้เสื่อม
ผู้ชอบธรรม เป็นผู้เจริญ ผู้ชังธรรม เป็นผู้เสื่อม
ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมเป็นนิจ
ธรรมที่ประพฤติดีแล้วย่อมนำสุขมาให้ตน

พุทธศาสนสุภาษิต

อยู่กัน ด้วยความรัก

รักประเทศชาติ

รักชาติ ก็คือรักพวกพ้องนั่นเอง รักคนในชาติ เราปรารถนาให้คนทุกคนในชาติของเราอยู่เย็นเป็นสุข เรียกว่า **รักชาติ**

อีกอย่างหนึ่งก็หมายความว่า รักชาติ **เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมของชาติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว** ทำงานอะไรก็ทำเพื่อส่วนรวมไม่ทำเพื่อส่วนตัว แล้วคิดถึงตัวเป็นใหญ่ ทำอะไรก็นึกว่าตัวจะมีอะไร ตัวจะได้อะไรจากการกระทำนั้น ๆ เป็นการกระทำที่มีแต่ความโลภ มีแต่ความอยากได้ ไม่มีความเสียสละ งานก็ทุจริตเสียหาย

พระราชนันทมุนี (ปัญญานันทภิกขุ)

อยู่กัน ด้วยความรัก

การคอรัปชั่น กินสินบาทคาดสินบนเกิดขึ้นเพราะอะไร เพราะคนไม่รักชาติแท้จริง แต่รักตัวเองมากกว่า ทำอะไร ๆ ก็เพื่อตัวเอง ไม่ได้ทำเพื่อชาติ เพื่อประเทศ

เราจึงควรจะเปลี่ยนแนวคิดเสียใหม่ว่า**ตัวเรานี้มันเล็กน้อย ชาติใหญ่กว่า** เราทำอะไรก็ต้องนึกถึงชาติของเราประเทศของเรา โดยเฉพาะเวลานี้เราต้องการคนรักชาติรักประเทศอย่างแท้จริง เสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะผู้ทำงานในการบริหารประเทศชาติ เช่น ข้าราชการก็ต้องทำงานเพื่องานอย่างแท้จริง เห็นแก่ส่วนรวม

พึงทำงานนั้นด้วยใจบริสุทธิ์ยุติธรรมสม่ำเสมอ อย่าทำอะไรด้วยความลำเอียง เพราะรัก เพราะชัง เพราะกลัว เพราะหลง อย่าเป็นคนเห็นแก่ตัว

อย่าเอาตำแหน่งหน้าที่ไปหาผลประโยชน์เข้าข้างตัว อย่าเอาความรู้ความสามารถไปหาผลประโยชน์แต่เฉพาะตัว

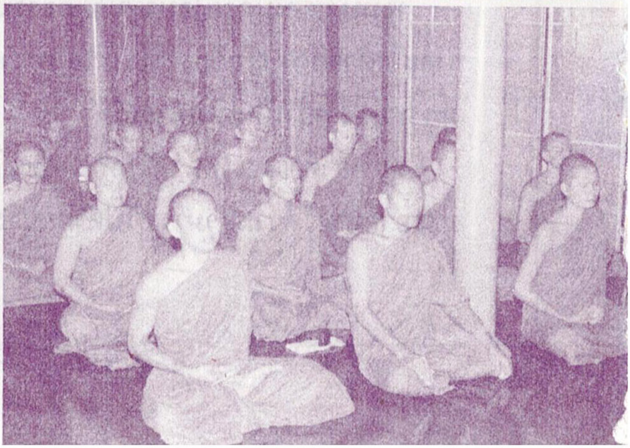

ชาวนาไขน้ำเข้านา
ช่างศรดัดลูกศร
ช่างไม้ถากไม้
บัณฑิตฝึกตนเอง

พุทธวจนะ

อยู่กัน ด้วยความรัก

พระพุทธเจ้าท่านติไว้ว่า **"อัตตัตถะปัญญา อสุจี มะนุสสา" บุคคลผู้ใช้สติปัญญาความสามารถเพื่อประโยชน์ตนถ่ายเดียว เป็นคนสกปรก เป็นคนใช้ไม่ได้** เราอย่าอยู่อย่างคนสกปรก ให้อยู่อย่างคนสะอาด ปราศจากสิ่งชั่วสิ่งร้าย จึงจะเป็นการถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางพระพุทธศาสนา

อันนี้เรียกว่า **เรารักชาติ** เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว *ใครที่รักชาติเพื่อท้องเพื่อกระเป๋าของตัวก็เลิกรักชาติแบบนั้น เลิกกอบโกย แต่ว่าเริ่มเสียสละเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขส่วนรวม*

ขอให้มีหลักปรัชญาประจำจิตใจไว้สักหน่อยว่า **คนเราเกิดมามือเปล่าตัวเปล่า ตายไปก็มือเปล่าไม่ได้เอาอะไรไป เราจะโลภโมโทสันอะไรนักหนา** เราควรจะเกิดมา**เพื่อเสริม เพื่อเติม เพื่อแต่ง**ให้ชาติของเราเจริญก้าวหน้าต่อไป ดีกว่าที่จะอยู่ด้วยความมักมากอยากได้ จะเป็นประวัติศาสตร์ในทางร้ายไว้ในบ้านเมืองต่อไป

ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกัน นำสุขมาให้

คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

ความเพียรเป็นกิจที่ต้องทำในวันนี้

พุทธศาสนสุภาษิต

อยู่กัน ด้วยความรัก

ตื่นแต่เช้า ควรจะอธิษฐานใจว่า **วันนี้ข้าพเจ้าควรจะมีชีวิตอยู่เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ส่วนรวม เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่มนุษย์ทั้งหลาย**

ขอให้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มาตั้งอยู่ในใจของข้าพเจ้า

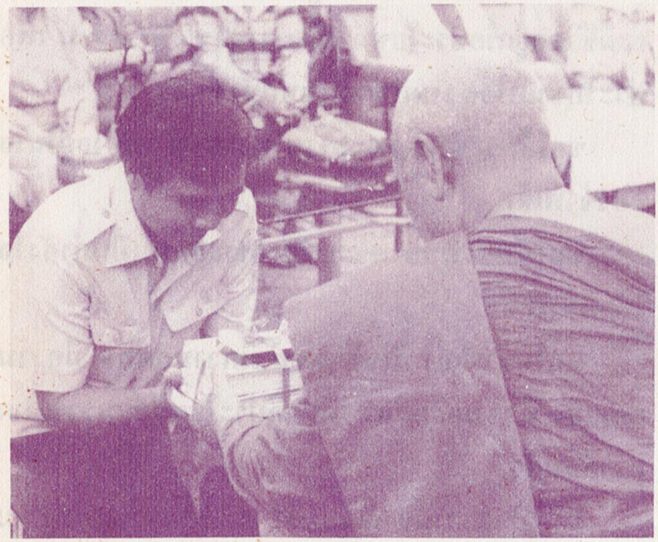
ขอให้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นกำลังใจให้แก่ข้าพเจ้า

ขอให้ข้าพเจ้า มีใจซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความเข้มแข็ง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

ให้ตั้งใจอย่างนั้น ก็เรียกว่า เรามีพื้นฐานแห่งความรักชาติ รักบ้านเมือง อะไร ๆ ก็จะดีขึ้น มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น

คนมีความรักถูกต้องก็เรียกว่าเป็นคนเจริญ มีคุณธรรม มีวัฒนธรรม มีอะไร ๆ ดีงามทั้งนั้น ประเทศชาติบ้านเมืองของเราต้องการคนดี มีคุณธรรมประจำใจ

อยู่กัน ด้วยความรัก

ท่านเป็นคนหนึ่ง ซึ่งเรียกตนเองว่า เป็น**ไทย** เป็นคนหนึ่ง ซึ่งเรียกตนเองว่า เป็น**พุทธบริษัท** เป็นคนหนึ่ง ซึ่งเรียกตนเองว่า ฉันเป็น**มนุษย์**กับเขา เมื่อเราเป็นอย่างนี้จะเป็นคนสักแต่**สมมติ**ไม่ได้ ต้องเป็นกันด้วย**น้ำใจ** เป็นกันด้วย**คุณธรรม ความงาม ความดี**

พระราชนันทมุนี (ปัญญานันทภิกขุ)

อยู่กัน ด้วยความรัก

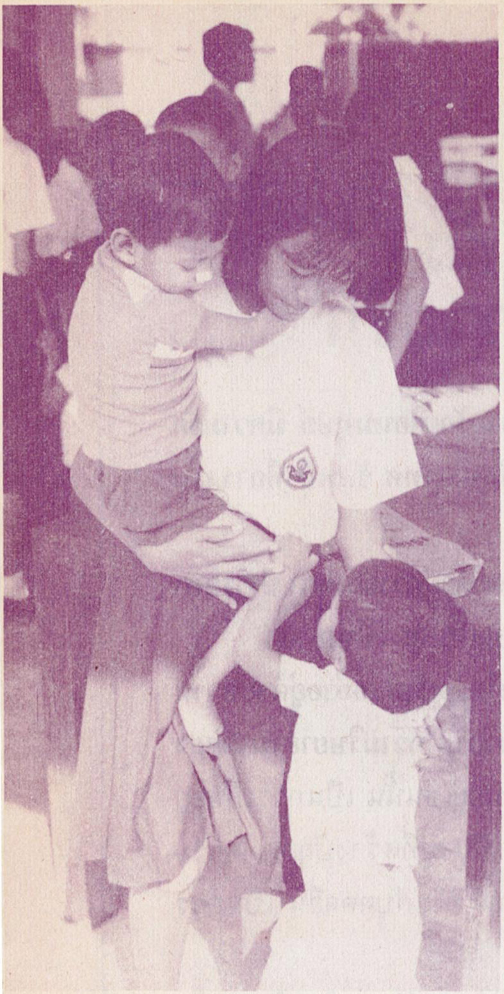
ขอให้เราตั้งใจที่จะมีความรักเพื่อนมนุษย์ มีความรักพระพุทธศาสนา รักชาติ รักประเทศ รักหน้าที่การงาน รักครอบครัว

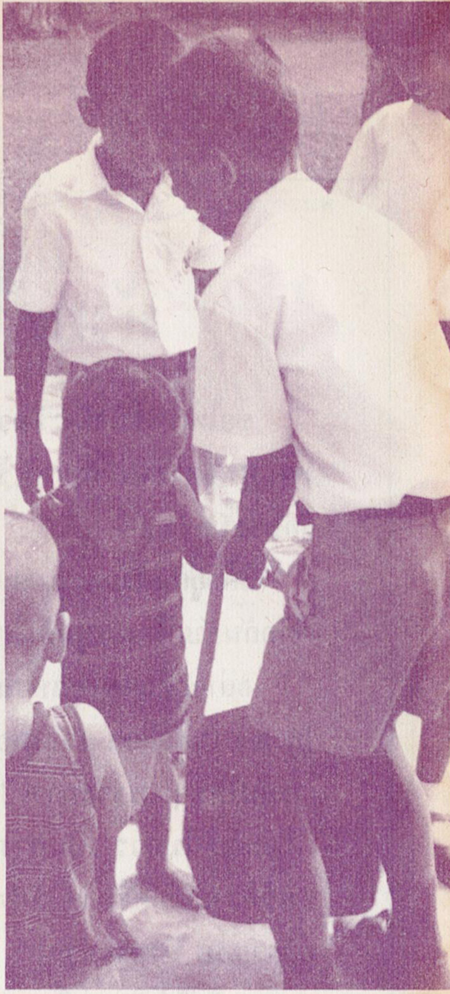
ให้อยู่กันด้วยความรัก อยู่ด้วยความเมตตา ปรารถนาดีต่อกันกับเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย ทุกวันทุกเวลา

อย่าอยู่ด้วยความเหี้ยมโหดดุร้าย อย่าอยู่ด้วยความโกรธ ความเกลียด ความพยาบาท ความริษยาอาฆาตจองเวรกับใคร ๆ เพราะการเป็นอยู่เช่นนั้น เป็นการเป็นอยู่ที่ไม่ชอบ-ไม่ควร เป็นการเป็นอยู่ที่สร้างปัญหา ความทุกข์ความเดือดร้อนทั้งแก่ตน ทั้งแก่บุคคลอื่น เป็นการทำลายตน ทำลายท่าน

เราไม่ได้เกิดมาเพื่อการทำลายกัน แต่เราเกิดมาเพื่อช่วยเหลือกัน สร้างสรรค์กัน ให้มีความสุขความเจริญสมปรารถนา

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๔)

ของบางอย่างซื้อไม่ได้ด้วยเงินทอง เพราะเป็นของไม่มีราคาขาย
เช่นความรักความปรานีมีน้ำใจ ปลูกฝังให้คิดชอบประกอบกัน

สิ่งเหล่านี้มีค่าแก่ชีวิต แต่ว่า "เงิน" ไม่มีสิทธิ์มาจัดสรร
ได้แต่เพียงเราจะให้กันและกัน และผู้ให้ได้รางวัล คือ อิ่มใจ

ยิ่งให้ ยิ่งได้

.......ในทางพระศาสนา ท่านสอนว่า **ให้เราอยู่ เพื่อทำให้คนอื่นสบาย** มีอะไรที่เราจะช่วยให้คนอื่นสบายใจได้ เราควรจะทำ **เพราะการช่วยให้คนอื่นสบายนั้น ก็คือการช่วยตัวของเราให้สบายไปด้วยในตัว** มันอาศัยกันอย่างนี้ เพราะฉะนั้นคนบางคนจึงชอบบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เท่าที่เขาสามารถจะช่วยได้

ที่เบตง มีเถ้าแก่อยู่คนหนึ่ง เขาเรียกกันว่า **"เถ้าแก่ลิ้ม"** แกเหมือนกับพระเวสสันดรของเบตง

ตื่นเช้ามานั่งหน้าบ้าน ใครผ่านมาก็เรียกมาแจกสตางค์ คนละ ๕ บาท คนละ ๑๐ บาท ถ้าแวะไปนั่งกินกาแฟที่ร้านไหน คนที่ไปนั่งกินอยู่ก่อนก็สบายใจ **เถ้าแก่ลิ้มแกจ่ายหมด** กาแฟที่ใครไปกินกี่คนพร้อมกับแกนี่แกจ่ายหมด แกอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนทั่วไป

แกมีสวนยาง มีทรัพย์สมบัติ แต่ว่าไม่มีใครรังแก ขจก.ก็ไม่รังแก พูโลก็ไม่รังแกเถ้าแก่คนนี้ สวนของแกไม่ถูกบีบคั้น ไม่ถูกทำอันตราย **อะไรเป็นเครื่องป้องกันไว้...ก็น้ำใจที่มีความดีงามเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แกหว่านไว้เรื่อย** คนทั้งหลายก็ชมเชยว่าเป็นคนดี

คนเรานี้ ถ้าเป็นคนดีแล้วไม่มีคนเบียดเบียน แต่ถ้าชั่วแล้ว แม้ไม่มีคนอื่นเบียดเบียน ตัวก็เบียดเบียนตัวเอง สร้างความทุกข์ให้แก่ตัวเองอยู่ตลอดเวลา

เวลานี้เถ้าแก่นั่นยังอยู่หรือเปล่าก็ไม่ทราบ มันหลายปีแล้ว แกเป็นคนมีปกติเป็นอย่างนั้น **ถ้าเราไปคุยกับแกนี่ ดูหน้าตาแกผ่องใส ใจดี ใจงาม ไม่เคยพูดเรื่องร้ายของใคร ไม่วิพากษ์วิจารณ์ใครในทางเสียหาย แต่พูดเรื่องดีทั้งนั้น** *นายอำเภอคนนี้ดี ผู้กำกับคนนี้ก็ดี* ดีทุกคน ข้าราชการที่อยู่เบตงนี่ เถ้าแก่ลิ้มแกว่า ดีทุกคนแหละ แต่ว่าคนอื่นอาจจะว่าไม่ดีก็ได้ แต่แกว่าดีทั้งนั้น ใครมา แกว่าดีทั้งนั้นไม่มีเสีย **แกมองคนในแง่ดี พูดแต่เรื่องดีของเขา แกก็มีแต่ความสบายใจ**

เช้า ๆ แกต้องออกมานั่งหน้าบ้านทุกวัน ใครผ่านไปผ่านมาก็เรียกมา *"ไปไหน ไปตลาดหรือ เอาสตางค์ไปซื้อของ"* แจกให้ ๓ บาท ๒ บาท แกก็แจกของแกเรื่อย ๆ ไป แกให้

ยิ่งให้ แกก็ยิ่งได้

คือได้ความนิยมชมชอบ ได้ความสุขใจ......

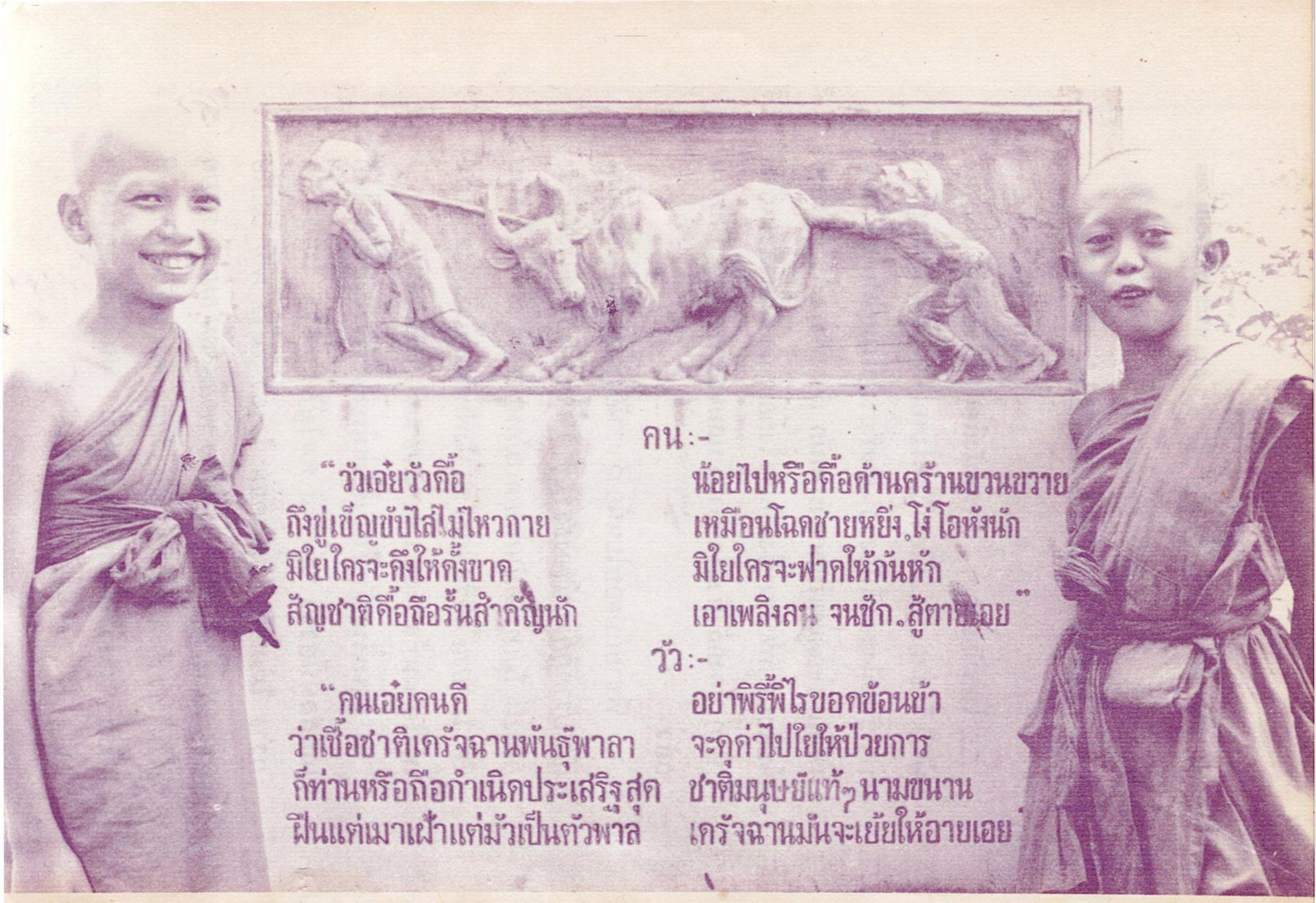
(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๖)

โอน อ่อน ผ่อน ตาม

.......ในสมัยเด็ก ๆ อ่านหนังสือแบบเรียนเร็วเล่มหนึ่ง มันมีเรื่องสอนใจ...**เฟื่องกับแฟง**สองคนพี่น้อง บ้านอยู่ใกล้ป่า วันหนึ่งสองพี่น้องชวนกันเที่ยวป่า **เมื่อไปเที่ยวได้สักพักหนึ่งก็เกิดลมฝนตกลงมาหนัก** เฟื่องพี่ชายก็จูงน้องชายไปแอบอยู่ที่หน้าผาซึ่งมีหินชะโงกออกมา มั่นคงดี ฝนก็ไม่เปียก **น้องกลัวตัวสั่นเพราะเห็นลมแรง พายุแรง ก็มีความกลัว**

พี่ชายก็ปลอบโยนน้องว่า *"น้องไม่ต้องกลัว อันนี้มันเป็นปรากฏการณ์ของธรรมชาติ และถ้าฝนตกแรงลมแรงอย่างนี้ ไม่เท่าใดมันก็หยุด เมื่อหยุดแล้ว เราก็กลับบ้านได้ ไม่ต้องเดือดร้อนอะไร"* นั่งพักกันอยู่ในที่นั้นต่อไปไม่เท่าใด ฝนก็สร่างซา พอฝนซาแล้วก็เดินกลับบ้าน

เวลาเดินกลับบ้าน เจ้าพี่เห็นว่าควรจะสอนน้องได้ก็เลยสอนน้องว่า *"น้องดูสิ ต้นไม้ใหญ่ เช่น ไม้ยาง ไม้กร่าง ไม้มะค่า ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้รัง พวกไม้เนื้อแข็ง ลมพัด มันแข็ง มันยืนสู้ลม พอยืนสู้ลม ลมมันแรงมากสู้ไม่ไหว ล้ม เอารากขึ้นเลย เรียกว่าล้มกันเป็นแถวเลยทีเดียว* **แต่ว่าพวกพงอ้อกอแขม หญ้าที่เขาเอามาทำ**

คน:-
"วัวเอ๋ยวัวดื้อ
ถึงขู่เข็ญขับไสไม่ไหวกาย
มิใยใครจะดึงให้ดั้งขาด
สัญชาติดื้อถือรั้นสำคัญนัก
น้อยไปหรือดื้อด้านคร้านขวนขวาย
เหมือนโฉดชายหยิ่ง โง่โอหังนัก
มิใยใครจะฟาดให้ก้นหัก
เอาเพลิงลน จนชัก สู้ตายเอย"
วัว:-
"คนเอ๋ยคนดี
ว่าเชื้อชาติเดรัจฉานพันธุ์พาลา
ก็ท่านหรือถือกำเนิดประเสริฐสุด
ฝืนแต่เมาเฝ้าแต่มัวเป็นตัวพาล
อย่าพิรี้พิไรขอดข้อนข้า
จะดุด่าไปใยให้ป่วยการ
ชาติมนุษย์แท้ๆ นามขนาน
เดรัจฉานมันจะเย้ยให้อายเอย"

ไม้กวาด พวกนั้นล่ะ พอลมมา มันอ่อนลู่ไปตามสายลม พอลมสงบแล้วมันตั้งตัวตรงต่อไป ยืนยิ้มต่อไป"

อันนี้มันเป็นบทเรียนสอนน้องว่า **ไอ้ของที่แข็งนี่ไม่ดี, กระด้างนี่ไม่ดี ดื้อไม่ดี ดันไปคนเดียวก็ไม่ดี ดีนั้นมันอยู่ที่รู้จักอ่อน รู้จักอ่อนน้อม รู้จักถ่อมตัว เวลาใดควรอ่อนก็อ่อน อย่าไปแข็งไว้ โอน อ่อน ผ่อน ตาม**

โอน คือย้ายตัวจากชั่วไปดีได้ โอนย้ายไป เราเคยชั่วโอนไปหาความดีเสียได้ ไม่ต้องทำชั่วต่อไป นี่เรียกว่าโอน โอนไปแล้วเราก็ต้อง**อ่อน**ตามสิ่งแวดล้อม อย่าไปยืนแข็งอยู่ อย่าไปวางโตอยู่ อย่านึกว่า*กูเก่ง*อยู่ตลอดเวลา เราอยู่ในโลกนี่อย่าเก่งคนเดียว ให้คนอื่นเก่งบ้าง ผลัดกันเก่ง แล้วมีเรื่องอะไรบางคราวมันก็ต้องอ่อนไปบ้าง อย่าไปแข็งตึงตังอยู่ตลอดเวลา **ผ่อนตาม**ไป โรยเชือกไป ให้มันไปก่อนจนสุดเชือก แล้วค่อย ๆ ดึงกลับมาจะดีกว่า เขาเรียกว่า **โอน อ่อน ผ่อน ตาม** ตามสิ่งที่ควรจะตามไป เรื่องมันก็จะไม่เสียหาย

คนเรามันต้องรู้จักผ่อนผันสั้นยาวแล้วดี แต่ไม่รู้จักผ่อน ไม่รู้จักสั้น ไม่รู้จักยาว ใช้อันเดียวตลอดเวลา มันก็ไม่ได้ มีลูกไม้ลูกเดียว คือว่าแข็งตลอดเวลา มันก็ไม่ได้ **ต้องดูกาลเทศะ ดูบุคคล ดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าอะไรเกิดขึ้นก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปได้ตามยุคตามสมัย......**

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๒๖)

เหตุเกิดที่ไหน ดับที่นั่น!

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๖)

......ครั้งหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไป**เมืองโกสัมพี** ซึ่งมีพระเจ้าแผ่นดิน ชื่อ **อุเทน** ครองเมือง แล้วก็มีพระ-มเหสีของพระเจ้าอุเทนองค์หนึ่งชื่อ **มาคันทิยา** ไม่ชอบพระพุทธเจ้า

เรื่องไม่ชอบพระพุทธเจ้านี่ก็เพราะว่า แม่คนนี้รูปร่างแกสวย แล้วก็มีความหยิ่งในตัวเอง ว่าเราเป็นคนสวยมาก ไม่อยากจะแต่งงานกับใครทั้งนั้น ใครมาขอแต่งงานพ่อแม่ก็ไม่ให้แต่ง เจ้าสาวก็ไม่ชอบใจ รอหาเจ้าบ่าวที่มีรูปร่างสวยงามเหมาะสมกัน

วันหนึ่งพ่อได้ออกไปพบพระพุทธเจ้า พอพบพระ-พุทธเจ้าแล้วก็ชอบใจ เลื่อมใสในรูปร่างของพระองค์ ชอบใจ ก็เลยบอกพระพุทธเจ้าว่า อย่าไปไหนนะ ให้อยู่ตรงนี้เดี๋ยวจะเอาลูกสาวมาให้ดูหน่อย พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้รับปากรับคำอะไร แต่ว่าเมื่อพราหมณ์คนนั้นไปแล้ว พระองค์ก็หลีกไปเสียจากที่ตรงนั้น ไปแอบเสียหน่อย แต่ว่า**เหยียบรอยเท้า**ไว้ที่ตรงนั้น

พราหมณ์คนนั้นพอกลับไปถึงบ้าน ก็บอกกับเมียบอกลูกสาว ว่าให้แต่งตัวสวย ๆ เวลานี้ไปพบคนที่เหมาะจะเป็นสามีของเจ้าแล้ว เราบอกให้หยุดรออยู่ที่ตรงโน้น

เมื่อไปถึงไม่เห็นองค์พระพุทธเจ้า เห็นแต่รอยเท้าของพระพุทธเจ้า เมื่อเห็นรอยเท้า ภรรยาก็บอกกับสามีว่า รอยเท้าคนอย่างนี้หรือจะเอามาเป็นลูกเขยเรา **คนอย่างนี้เขาไม่มีกิเลส จะมาเป็นลูกเขยของเราได้อย่างไร** สามีก็บอกว่า เจ้าน่ะมันฉลาดนักหนาละ เก่งทายทักเหมือนเห็นจระเข้ในอ่างน้ำงั้นแหละ แล้วก็ตามหา

ตามหาก็ไปพบพระพุทธเจ้าเข้า ก็นิมนต์ให้ออกมาที่แจ้ง ๆ จะได้พบกับลูกสาว **พระองค์มาถึงแล้วก็เทศน์ให้ตายายฟัง แต่ว่ากับลูกสาวนั้น พระองค์บอกว่า ลูกสาวของท่าน อย่าพูดถึงว่าเราจะจับด้วยมือเลย แม้จะจับด้วยเท้าก็ไม่สมควร**

นางสาวมาคันทิยาได้ยินได้ฟังแล้วก็เจ็บใจนัก เจ็บใจว่าบุรุษคนนี้ว่าเราอย่างนี้ เอาละ เราจะพยาบาทไว้ เมื่อใดเรามีบุญมีวาสนาได้เป็นใหญ่เป็นโต จะต้องเล่นงานสักทีพยาบาทไว้อย่างนั้น

ครั้นต่อมาก็จับผลัดจับผลู ได้ไปเป็นพระสนมของพระเจ้าอุเทน เลยก็มีบุญขึ้นแล้ว ก็รู้ว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาที่เมืองนั้น **ก็สั่งคนให้ไปเที่ยวด่า ด่าที่นั่น ด่าที่นี่** พระพุทธเจ้าบิณฑบาตที่ไหนก็จ้างคนไปเที่ยวด่า ด่าเรื่อย ๆ ไป (เหมือนจ้างคนให้ด่าในสมัยหาเสียงอย่างนั้นแหละ) ด่าเสียจนรำคาญ

พระพุทธเจ้าท่านไม่รำคาญอะไร พระอานนท์ซิรำคาญ พระอานนท์เลยบอกว่า *เมืองนี้ไม่ไหวเวลานี้ มีคนขี้ด่าเต็มบ้านเต็มเมือง เราถอยไปอยู่เมืองอื่นเถอะ*

พระพุทธเจ้าว่า จะไปไหนล่ะ *อานนท์ ไปเมืองที่คนไม่ขี้ด่าอย่างเมืองนี้ แล้วไปเมืองนั้นเจอคนขี้ด่าอีกเล่า* จะทำ*อย่างไร มิต้องหนีคนขี้ด่ามันตลอดเวลาเรอะ ตถาคตนี่ไม่ยอมหนีอย่างนั้น*

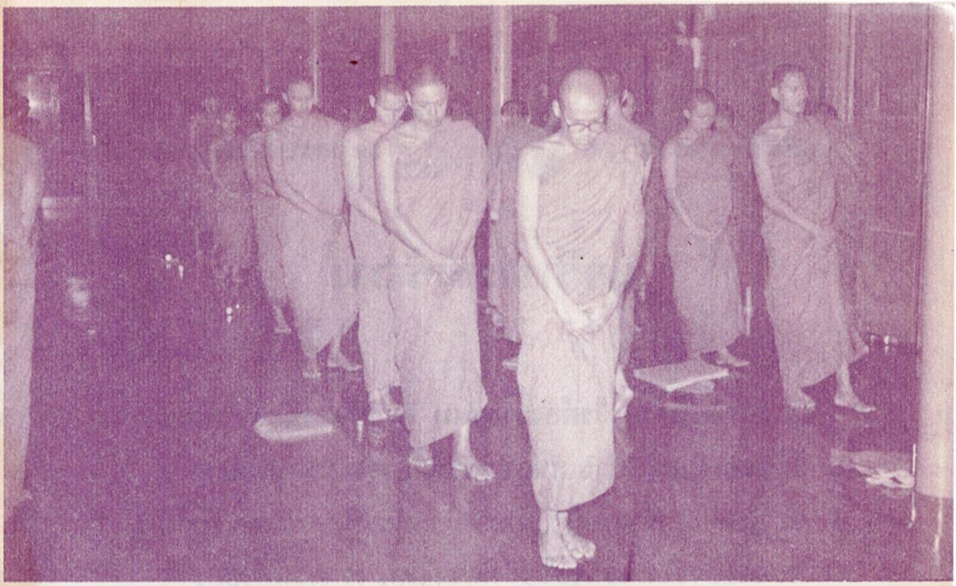
ตถาคตเป็นเหมือนกับช้างที่ออกสู่สงคราม เขายิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ ช้างก็ไม่ถอยหนี จะยืนสู้กับลูกศรจนกระทั่งว่าหมดลมหายใจ

"เหตุมันเกิดขึ้นที่ไหน ต้องให้ดับที่นั่น"

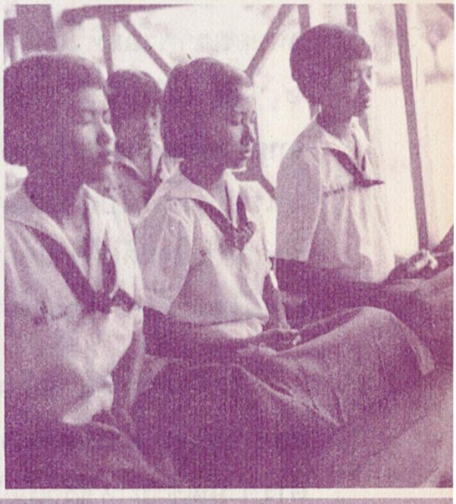
เหตุที่เกิดขึ้นที่เมืองนี้ ก็ต้องให้มันดับที่เมืองนี้ *คนจะด่าพระตถาคตได้อย่างมากก็ ๗ วัน มันก็หยุดด่าเอง* เพราะว่าเราไม่ได้ด่าตอบ เขาเหนื่อยหน่ายในการด่า เขาก็หยุดไปเอง **เราจะต้องอดทน ต้องหนักแน่นต่อเหตุการณ์อย่างนี้**

แล้วผลที่สุดเขาก็หยุดด่า พระองค์ก็ชนะสิ่งเหล่านั้นได้

อันนี้เป็นบทเรียน เป็นเครื่องเตือนใจ ว่าในชีวิตของเราก็เหมือนกัน **อะไร ๆ ที่เกิดขึ้น เราต้องต่อสู้กับมัน เราอย่าได้คิดหนี** บางคนก็หนีออกจากบ้าน ไปโน่นไปนี่ ไปแล้วก็กลับมาอีก กลับมาเจอของเก่าเข้าอีก อย่างนั้นมันหนีไม่ถูก ไม่ได้ เราจะต้องต่อสู้กับสิ่งนั้น **ต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาไตร่ตรอง** เราก็จะชนะสิ่งเหล่านั้นได้......

สติ เป็นเครื่องตื่นในโลก สติ เป็นสิ่งที่ต้องใช้ทุกเมื่อ
ความสุขอยู่ไม่ไกล ถ้าใจมีสติ
ปัญญา เป็นแสงสว่างในโลก ปัญญา ประเสริฐกว่าทรัพย์
ชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยปัญญา ประเสริฐที่สุด

พุทธศาสนสุภาษิต

เตรียมพร้อม

.......**สมัยนี้ทำอะไรต้องวางแผน** กองทหารต้องวางแผนไว้ตลอดเวลา ฝ่ายเสนาธิการต้องวางแผน ศึกมาทางตะวันออกจะทำอย่างไร มาทางทิศเหนือ ทิศตะวันตก ทิศใต้จะทำอย่างไร เราจะไปสู้ที่ตรงไหน เราจะสู้ด้วยอะไร คนของเราพร้อมหรือเปล่า

ต้องเตรียมแล้ว **เตรียมคน เตรียมอาวุธ เตรียมอาหาร เตรียมกำลังใจ** ให้พร้อมเพรียงทุกประการ พอข้าศึกมาเราก็พุ่งออกไปตามแผนนั้น ไปตั้งรับ ไปต่อสู้กับข้าศึก ข้าศึกก็ไม่โจมตีให้เราแตกพ่ายได้ **เพราะเราไม่ประมาท เราเตรียมพร้อมไว้ตลอดเวลา**

ในชีวิตเรานี่ก็เหมือนกัน เรามี**ข้าศึก**โจมตี คือ**ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความสูญเสียสิ่งที่เรารักอะไร ๆ ต่าง ๆ** มันเข้ามาหาเราเมื่อไรก็ได้ เราก็ต้องเตรียมแผนสู้กับมันไว้ **ต้องคิด ต้องเตรียมจิตเตรียมใจไว้ให้พร้อม** แล้วจะได้ทำได้ทันท่วงที เพราะมีการเตรียม

ถ้าไม่มีการเตรียมพร้อม พอมีอะไรเกิดขึ้น ก็เรียกว่าตื่นตกใจ **เหมือนคนตื่นไฟ จับอะไรไม่ถูก เสียหาย**

คราวหนึ่ง ไฟไหม้กุฏิพระที่วัดพระธาตุไชยา พระ*องค์หนึ่งอายุก็ไม่มากเท่าใด แต่ว่าท่านตกใจมาก ได้หิ้วถังใบหนึ่งไปตักน้ำมาดับไฟ ตักแล้ววิ่งมาสาดน้ำ สาดน้ำอยู่ตลอดเวลา*

พอไฟดับหมดแล้ว พระก็ถามว่า **"ใต้เท้าตักน้ำด้วยอะไร" "ก็นี่ละซี ถังนี่"** พระบอกว่า **"ถังนี้ก้นมันไม่มี"... แหม! กูตักเสียเกือบตาย"** ถังที่แกหิ้วไปตักน้ำนั้น ก้นมันไม่มี แต่แกก็ตักน้ำมาสาด สาดอยู่นั่นแหละ ไม่ได้น้ำมาหรอก *มาแต่ถังกับอากาศ*แกก็สาดเรื่อยไป พอไฟดับหมดแล้วพระเข้าไปถาม แล้วก็หัวเราะงอหายไปเลย ท่านเองก็หัวเราะเจื่อน ๆ ไปเหมือนกัน **กูตักน้ำเกือบตาย** พอดูถังไม่มีก้นเอาไปตักได้ ดูซิมันเป็นอย่างนี้ก็เพราะว่า**ไม่รู้ตัว ไม่ได้เตรียมพร้อม ว่าถ้าเกิดอะไรขึ้นเราจะทำอย่างไร......**

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๒๖)

ผู้รู้

.......ในครั้งพุทธกาล มีเศรษฐีคนหนึ่ง ใจดีพอใช้ **แกสร้างวิหารถวายพระพุทธเจ้า** สำหรับเป็นที่พัก พระสงฆ์ไปมาก็จะได้พัก มีคน ๆ หนึ่งโกรธท่านเศรษฐี ไม่รู้ว่าโกรธเรื่อง

อะไร **โกรธแล้ว มันก็มาเผาวิหารเสียเลย** เผาแหลกเป็นขี้เถ้าไปหมด คนก็ไปบอกเศรษฐี ไฟก็กำลังลุกโพลงอยู่นั่นแหละ มาบอกท่านเศรษฐีให้รู้ เศรษฐีก็ไปยืนดูไฟไหม้ คนจะไปหาอะไรดับ สมัยก่อนนี่มันไม่มีรถดับเพลิง ไปตักน้ำมาดับ มันก็ไม่ทัน ท่าน**เศรษฐีบอกว่าไม่ต้องดับมันหรอก มันไหม้แล้วก็แล้วไป** พอไหม้เสร็จเรียบร้อยแล้วก็สร้างขึ้นใหม่อีกที

เมื่อสร้างเรียบร้อยแล้วก็มีการฉลอง นิมนต์พระมาฉันในวิหาร *เจ้าคนที่เผานั้นมันยังเจ็บใจอยู่ ยังเจ็บใจไม่หาย มันก็มาแอบดูข้างหลังม่าน ถ้าท่านเศรษฐีเดินเข้าไปตรวจหลังม่าน มันก็จะฆ่าเสียเลย* มันจะฆ่า แต่ว่าเศรษฐีแกก็มีบุญเหมือนกัน คือแกไม่เดินไปหลังม่าน เดินข้างหน้าม่านอยู่ตลอดเวลา ทำกิจเกี่ยวกับถวายทานถวายอาหารเสร็จแล้ว พระก็จะอนุโมทนา

เวลาพระจะอนุโมทนา ท่านก็กล่าวแผ่ส่วนบุญว่า **"ขอแผ่ส่วนบุญที่ข้าพเจ้าทำมาทั้งหมดนี้ ให้แก่คนที่ช่วยเผาวิหารของข้าพเจ้า"** แผ่ให้ก่อน ไอ้คนนี้ให้ก่อน... "ให้แก่คนที่เผาพระวิหารของข้าพเจ้า"

พระท่านก็ถามว่า *"เอ๊ะ! ท่านไม่โกรธไม่เคืองหรือ ในการที่เขาเผาพระวิหารของท่านให้เสียหายขนาดนี้"*

เศรษฐีบอกว่า “**ไม่ได้โกรธเคืองอะไร แต่กลับดีใจว่าจะได้สร้างใหม่ให้มันดีขึ้นไปกว่าเก่าอีกนิดหนึ่ง** เพราะฉะนั้นคนที่เผานี่กลับช่วยให้ข้าพเจ้าได้บุญได้กุศลเพิ่มขึ้น จึงแผ่ส่วนบุญไปให้ อีกประการหนึ่ง **การที่มีคนมาเผานี่ มันเป็นเครื่องทดสอบกำลังใจของข้าพเจ้า ว่าข้าพเจ้ามีกำลังในทางธรรมะเพียงพอหรือไม่ ก็รู้สึกว่ามีเพียงพอ**

เพราะขณะที่ไฟไหม้วิหารอยู่นั้นไม่ได้เสียใจ ดูเปลวไฟด้วยความสบายใจ ก็แสดงว่าคนนั้นมาสอบไล่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าสอบไล่ได้ในเรื่องจิตใจ จึงขอบใจเขา ทำบุญเสร็จแล้วก็ต้องแผ่ให้ก่อนใคร ๆ แล้วจึงแผ่ให้ส่วนบุญคนอื่นต่อไป”

ไอ้คนนั้นมันนั่งฟังอยู่หลังม่าน ฟังแล้วมันเกิดความสำนึกขึ้นในใจว่า “*เอ๊! กูนี่แย่มากที่ไปโกรธเศรษฐีผู้ที่ไม่โกรธตอบ ทำร้ายคนที่ไม่ทำร้ายตอบ แล้วไปทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์แก่พระศาสนา แก่พระพุทธเจ้า บาปมันล้นแล้วในจิตใจของเรานี่ เราจะต้องเลิกทำบาปกันเสียที*”

ก็เลยออกมาจากหลังม่าน ไม่ได้เอามีดที่เตรียมจะแทงเศรษฐีออกมาด้วยหรอก เข้ามากราบแทบเท้าเศรษฐี

เศรษฐีถามว่า “*ท่านเป็นใคร ทำไมจึงมากราบข้าพเจ้า*”

นายคนนั้นบอกว่า “**ข้าพเจ้านี่แหละคือคนที่เผาวิหารของท่าน** ข้าพเจ้าได้มาแอบอยู่หลังม่าน วันนี้ตั้งใจว่า ถ้า

ท่านเข้าไปหลังม่าน ข้าพเจ้าจะแทงท่านให้ตาย ด้วยมีดที่เตรียมไว้ที่หลังม่านแล้ว” เศรษฐีบอกว่า “*ไปเอามีดมาให้ดูหน่อยว่า มันใหญ่ขนาดไหนที่จะฆ่าข้าพเจ้า*”

นายคนนั้นก็เข้าไปเอามีดมาวางไว้เฉพาะหน้า มันก็น่ากลัวอยู่เหมือนกัน คมแปร๊บเลย ถ้าแทงเข้าไปก็เป็นตาย

เศรษฐีบอกว่า “*เอ้า! ทำไมจึงไม่ฆ่าล่ะ มีดก็อยู่ ตัวท่านก็อยู่ ข้าพเจ้าก็นั่งอยู่ ไม่มีอาวุธป้องกันตัวเลย ทำไมถึงไม่ฆ่า*” นายคนนั้นบอกว่า “**เมื่อก่อนนี้อยากจะฆ่า แต่เดี๋ยวนี้ไม่อยากจะฆ่าแล้ว**” “ทำไมจึงไม่อยากฆ่าแล้วล่ะ” นายคนนั้นก็บอกว่า “**เพราะว่าท่านไม่ได้เจ็บแค้นในตัวข้าพเจ้า** ข้าพเจ้าเจ็บแค้นในตัวท่านมานานแล้ว”

เขาเล่าเรื่องเก่าให้ฟังว่าโกรธแค้นมาหลายปี ก็คิดว่าเมื่อทำตัวไม่ได้ ก็ทำวัตถุของท่านเศรษฐี “**ทำลายของของท่าน ทำลายของท่านแล้ว ท่านยังสร้างใหม่ได้ และยังไม่ได้โกรธข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะโกรธท่านได้อย่างไร จะทำร้ายท่านได้อย่างไร เมื่อท่านมีคุณธรรมความดีถึงขนาดนี้ ข้าพเจ้าทำร้ายท่านไม่ได้**”

เศรษฐีก็ยกโทษให้ ไม่ถือโทษโกรธตอบอะไร แล้วก็ถามว่า “*ท่านคิดอะไรต่อไป*” เขาก็บอกว่า “*ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะไม่เป็นคนชั่วต่อไป อยากจะเข้ามาบวชในพระศาสนา จะได้เป็นศิษย์ที่ดีงามของพระพุทธเจ้า จะได้เปลี่ยนชีวิตเข้าหาคุณงามความดีต่อไป*”

อันนี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า **ท่านเศรษฐีท่านรู้ อยู่อย่างผู้รู้ จึงไม่วิตกกังวลในเรื่องอะไรต่าง ๆ อกุศลคือบาปมันไม่แทรกเข้ามาในใจ** ถ้าเราไม่รู้ บาปมันแทรกได้ มันแทรกแล้วมันมาทำร้ายเรา

คนเราที่ทะเลาะเบาะแว้งกัน โกรธกัน จะกินเลือดกินเนื้อกันก็เพราะ**ไม่รู้** ว่าในขณะนั้นเรากำลังคิดอะไร เรากำลังทำอะไร อะไรที่มันอยู่ในใจของเรา **เราไม่รู้.......**

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๖)

คติธรรมจากปาฐกถา ของ พระราชนันทมุนี

"วันนี้เจ้าอยู่กับฉัน พรุ่งนี้ไม่แน่"

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๖)

.......**"ผู้ไม่รู้"** คือไม่เข้าใจหลักแห่งความจริงของสิ่งทั้งหลาย เมื่อไม่เข้าใจความจริง เวลาสิ่งนั้นมันเกิดขึ้น ก็เป็นทุกข์ ไม่สบายอกไม่สบายใจ เพราะไม่รู้ว่า**มันเป็นเรื่องเช่นนั้น มันต้องเป็นอย่างนั้น ธรรมดามันเป็นอย่างนั้น**

เช่นเรื่องความพลัดพรากจากของรักของชอบใจ เรามีวัสดุมีสิ่งของอะไร เราก็พออกพอใจในสิ่งนั้น เวลาสิ่งนั้นสูญไปหายไป เราก็มีความทุกข์ไม่สบายใจ **มองไปที่ที่มันเคยมี มันไม่มี เราก็ไม่สบายใจ**

ความจริง "ความไม่มี" มันเป็นของเดิม "ความมี" น่ะมันมาทีหลัง เราไม่ได้นึกว่า **"ความไม่มี"** มันของเดิม แต่ไปนึกถึง **"ความมี"** อยู่ตลอดเวลา

สมมุติว่าในบ้านเรา เมื่อก่อนมันไม่มีอะไร แล้วเราก็ไปซื้อหามาใส่ ให้มันรกบ้าน เอาโต๊ะตัวนั้นมาวางตรงนั้น ไอ้นั่นมาวางตรงนี้...วางให้เต็มไปหมดเลย มีของอะไรเป็นเครื่องประดับประดาตามสมัยนิยม ชาวบ้านเขานิยมอะไร ก็**เอามาประดับประดาไว้** (อวดความมีไม่ใช่เรื่องอะไร) **เอามาอวดไว้ในบ้าน** ในห้องรับแขกบ้าง ตรงนั้นบ้าง ตรงนี้บ้าง

ตื่นเช้าขึ้นก็มองไป **เออ...ยังอยู่** มองไอ้นั่นก็ยังอยู่ มองไอ้นี่ก็ยังอยู่ สบายใจ ดูแล้วมันสบายใจ แต่ไม่ได้คิดว่า **วันหนึ่งมันอาจจะเคลื่อนที่ไปก็ได้** เพราะมีคนประเภทหนึ่งที่มีฤทธิ์มีเดช มาเคลื่อนที่ไป กลางค่ำกลางคืนเราเผลอ ๆ มันก็มาเคลื่อนเอาไปเสีย อาจจะถึงวันนั้นเข้าสักวันหนึ่งก็ได้

เมื่อเราไม่ได้คิดไว้ล่วงหน้าว่ามันจะเป็นอย่างนั้น พอมันเป็นขึ้นจริง ๆ *ตื่นเช้าขึ้นใจหาย หายใจเกือบไม่ออก*

นี่เพราะไม่ได้เตรียมตัวไว้ก่อน พอเห็นแล้วมือตบอก **โอ๊! ตายแล้ว ตายแล้ว!! "ตายแล้ว! ดูตรงนั้น มันเอาหมด หายไปหมดแล้ว"** อย่างนี้เราไม่ได้คิดไว้ก่อน เรียกว่า **ไม่รู้ ไม่รู้ว่ามันจะจากไป**

ความจริงเขียนติดไว้ที่ของบ้างก็ได้ พิมพ์กระดาษแผ่นเล็ก ๆ ติดไว้ **"วันนี้เจ้าอยู่กับฉัน พรุ่งนี้ไม่แน่"** เขียนไว้อย่างนั้น เขียนติดไว้ที่แจกันสวย ๆ ที่ตู้ ที่วิทยุ ที่โทรทัศน์ อะไรต่ออะไรต่าง ๆ เขียนตัวพออ่านได้ มองเห็นแต่ไกล

"วันนี้เจ้าอยู่กับฉัน พรุ่งนี้ไม่แน่"

เขียนไว้อย่างนั้น ทีนี้ถ้าวันไหนมันเกิดหายไป ใครมายกไปเราก็พูดว่า เหมือนที่นึกไว้ไม่ผิด หรือพูดว่า *"กูว่าแล้ว ว่ามันจะหายสักวันหนึ่ง แล้วมันก็หายจริง ๆ"* อย่างนี้แล้วก็สบายใจ เรียกว่ายิ้มออกทันที ยิ้มออกเพราะอะไร เพราะเรารู้ **เราเตรียมตัวไว้ต้อนรับสถานการณ์ ว่ามันจะต้องหายสักวันหนึ่ง** เรานึกไว้อย่างนั้น ถ้านึกไว้อย่างนั้นแล้วก็สบายใจ

ถ้าเรานึกว่ามันจะหาย แล้วเราไม่อยากจะให้มันหายไว เราก็ต้องป้องกันอีกนั่นแหละ ทำบ้านให้มันแข็งแรงหน่อย ประตูหน้าต่างติดเหล็กให้มันแข็งแรงหน่อย มันก็จะไม่หาย ไม่สูญไปไหน.......

ขุนเขาไม่สะเทือน เพราะแรงลม
บัณฑิตไม่หวั่นไหว เพราะคำนินทาหรือสรรเสริญ

ถึงถูกทุกข์กระทบ ถึงพลาดพลั้งลง
บัณฑิตก็คงสงบอยู่ได้ และไม่ละทิ้งธรรม เพราะชอบหรือชัง

พุทธวจนะ

"รถ" มันอยู่ตรงไหน

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๖)

.......เมื่อพระมเหสีที่รักของพระเจ้าปเสนทิโกศล ถึงแก่สวรรคต พระองค์ทรงเศร้าโศกเสียพระทัยมาก ไม่เป็นอันทำอะไร ไม่ออกสั่งงานสั่งการ อยู่แต่ในห้อง เศร้าใจระทมใจ **พระพุทธองค์ก็เสด็จไปเยี่ยม แต่ไม่ขึ้นไปบนตำหนัก ไปอยู่ในโรงรถ**

โรงรถสมัยก่อน ไม่เหมือนโรงรถสมัยนี้ที่เขาเก็บรถสวย ๆ โรงรถสมัยก่อนคล้ายกับพิพิธภัณฑ์ รถสมัยก่อนมันทำด้วยไม้ แกะสลักสวยงามเทียมด้วยม้าคู่ หรือว่าม้าเดี่ยว พระราชาประทับนั่ง สารถีก็ขับไป รถเหล่านั้นมันเก่าเพราะว่าเก็บไว้ **พระองค์ไปอยู่ที่นั่น ไปอยู่ที่นั่นเพื่ออะไร เพื่อหาแบบสาธิตชีวิตให้แก่พระเจ้าปเสนทิโกศล**

มหาดเล็กไปกราบทูลว่า *"พระผู้มีพระภาคเสด็จมา"* พระราชาก็ถามว่า *"เวลานี้อยู่ที่ไหน?"* บอกว่า *"อยู่ในโรงรถ"* **"ทำไมจึงอยู่ในโรงรถ ที่เก็บรถไม่สมพระเกียรติของพระผู้มีพระภาค ไม่ได้! เราจะต้องไปอัญเชิญพระองค์ขึ้นมาบนตำหนัก"** แล้วพระองค์ก็ไปเฝ้า พอไปเฝ้าก็ทูลว่า ขออัญเชิญพระผู้มีพระภาคเจ้า ไปประทับบนตำหนัก

ท่านก็บอกว่า *ที่นี่ก็สบายดีแล้ว ได้ดูรถทั้งหลายเหล่านี้ด้วยว่ามันมีมากมายหลายคัน* ก็เลยชวนพระเจ้าปเสนทิโกศลดูรถด้วยกัน แล้วก็ถามว่า รถคันนี้สร้างสมัยไหน

"คันนี้เก่าแก่มาก สร้างตั้งแต่สมัยพระเจ้าปู่ แล้วก็เป็นรถเก่า คันต่อมา สมัยเสด็จพ่อ" ว่ากันไปตามลำดับ

แล้วก็ซักถามเรื่องรถ ชี้ลงไปว่า **"รถ" นี่มันอยู่ตรงไหน ชี้เพื่อให้เห็นว่าสิ่งทั้งหลายมันปรุงแต่ง ไม่มีเนื้อแท้ ชี้ไปที่ล้อ นี่มันเรียกว่า "ล้อ", นั่น "ตัวถัง", นั่น** เรียกว่า **"กำ"**, นี่เรียกว่า **"กง"** เรียกว่าอะไรต่ออะไรไป **เมื่อมันเป็นส่วน ๆ แล้ว คำว่า "รถ" มันอยู่ตรงไหน**

พระเจ้าปเสนฯว่า **"รถ"** ก็รวมสิ่งเหล่านี้เข้า จึงเป็นรถขึ้นมา

ถ้าถอดสิ่งเหล่านี้ออกหมด "รถ" จะมีหรือไม่

พระเจ้าปเสนฯ ก็ตอบว่า **รถมันก็ไม่มี เพราะคำว่า "รถ" เกิดจากการผสมของส่วนต่าง ๆ ที่เอามาคุมกันเข้า ถ้าถอดออกหมด คำว่า "รถ" ก็ไม่มี**

พระองค์ก็บอกว่า **"รถ"** จริง ๆ มันก็ไม่มี มันมีแต่เรื่อง **"สมมติ"** เท่านั้น ร่างกายคนเรานี่เป็นอย่างไร ถามให้ตอบเป็นเรื่อง ๆ ไป เพื่อให้เกิดปัญญา *ถามไปตอบไป ถามไปตอบไป*

๑๓

พระเจ้าปเสนฯ ก็เข้าใจเรื่องว่า **สิ่งทั้งหลายมันล้วนแต่เป็นของผสม ไม่มีเนื้อแท้ ส่วนผสมนั้นมันทรงตัวอยู่ได้ เมื่อส่วนผสมพร้อมเพรียง ถ้าส่วนผสมขาดตกบกพร่อง มันก็ทรงอยู่ไม่ได้**

รถที่เราใช้ มันต้องมีไฟมีน้ำมัน ถ้าว่า ไฟไม่ดี แบตเตอรี่ไม่ดี สตาร์ทไม่ติด หรือว่าน้ำมันมี แต่ว่ามันล้นไป เขาเรียกว่า มันท่วมไป พอท่วม มันก็สตาร์ทไม่ติดเหมือนกัน มันขาดส่วนผสม รถนั้นก็ขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถวิ่งไปไหนมาไหนได้

พอมันวิ่งไม่ได้ เราพูดว่าอย่างไร เราพูดว่า **"รถตาย"** รถตาย วิ่ง ๆ ไปมันหยุดกึ๊ก เพื่อนถาม *"เป็นอะไร" "รถมันตายโว้ย"* **มันตายเพราะอะไร เพราะส่วนประกอบมันไม่พร้อม ไม่สมบูรณ์ มันก็ตายไป**

คนเรานี่ก็เหมือนกัน **เมื่อส่วนประกอบมันขาดตกบกพร่อง มันก็ต้องตาย** ความตายก็เป็นเรื่องธรรมดาทุกคนจะต้องเป็นอย่างนั้น พระเจ้าปู่ตายไปแล้ว พระเจ้าย่าตายไปแล้ว เจ้าพ่อ เจ้าแม่ตายไปแล้ว *แล้วพระองค์ก็จะเป็นเหมือนกัน จะต้องถึงเข้าสักวันหนึ่ง*

เมื่อพูดไปพูดมา มันก็โพล่งขึ้นในใจของพระเจ้าปเสนทิโกศลว่า **อ้อ! เจ้าความตายนี่มันเป็นเรื่องธรรมดา** ก็เลยไม่ทุกข์ เรื่องที่พระนางมัลลิกาสวรรคต ความทุกข์ความเดือดร้อนใจก็เลยคลายไป พระผู้มีพระภาคไปแนะวิธี

ให้ **ให้คิดเอาเอง ให้นึกเอาเอง** แล้วก็เกิดความรู้ความเข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งด้วยพระองค์เอง นี่แหละคือ **วิธีการของพระพุทธเจ้า**

วิธีการของพระพุทธเจ้า คือชี้แนะ ชักจูง โน้มน้อมจิตใจ ให้เกิดปัญญา ไม่มีการบังคับให้เชื่อ

พุทธศาสนาของเรานั้น เป็น**ศาสนาแห่งปัญญา** วิธีการของพระพุทธเจ้าคือวิธีการ**เพาะให้เกิดปัญญา** ให้รู้จักคิด รู้จักอ่าน รู้จักค้นคว้าในสิ่งทั้งหลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งในเรื่องนั้น.......

คติธรรมจากปาฐกถา ของ พระราชนันทมุนี

การสอนที่ทรงอำนาจ

.......ท่านผู้หนึ่งที่เชียงใหม่ แกสูบบุหรี่จัดมาก ได้ลูก ๒ คน ชายคนหนึ่ง หญิงคนหนึ่ง ลูกชายนั้นมันเดินตามพ่อ **พ่อสูบยี่ห้อไหน มันสูบยี่ห้อนั้น พ่อสูบเวลาไหน มันก็สูบเวลานั้น** พ่อนั่งดูลูกสูบบุหรี่ ก็นึกในใจว่า แย่ ติ๊กมันจะแย่ (ชื่อเล่นชื่อติ๊ก) ถ้ากูทำอยู่อย่างนี้ มันจะแย่ เลยคิดว่าต้องให้ลูกเลิกบุหรี่ **พ่อต้องเลิกก่อน** เลยเลิก ตัดสินใจเลิก ไม่สูบเลยหลายวัน ลูกสังเกตเห็นว่า พ่อนี่ผิดปกติมาหลายวันแล้ว

วันหนึ่ง เมื่อกินอาหารเสร็จแล้วก็ถามพ่อว่า *"พ่อหมู่นี้ดูพ่อผิดปกติ"* พ่อถามว่า *"ผิดปกติอะไรลูก"...."ผมไม่เห็นพ่อสูบบุหรี่เลย หลายวันแล้ว เพราะอะไร"...*

พ่อบอกว่า "นั่งลง พ่อจะเล่าให้ฟัง พ่อนี่มีลูก ๒ คน **พ่อรักลูก อยากเห็นความเจริญเติบโตของลูก** พ่อเมื่อก่อนนี้สูบบุหรี่จัด แล้วพ่อมานึกว่า ถ้าพ่อสูบบุหรี่จัด มีโอกาสเป็นมะเร็งในปอดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วจะได้เห็นความเจริญของลูกได้อย่างไร

พ่อรักลูก ก็อยากจะอยู่กับลูกนาน ๆ เลยพ่อตัดสินใจเลิกตั้งแต่วันนั้น วันที่พ่อคิดถึงลูกมาก พ่อเลิก ไม่สูบเลยในชีวิต ตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้ แล้วจะไม่สูบอีกต่อไป ลูกจำไว้เถอะ"

พ่อไม่ได้พูดว่า "ลูกควรจะเลิกเหมือนพ่อ ไม่ได้ขอลูกเลยสักคำเดียว เพียงแต่บอกว่า **พ่อรักลูก อยากจะอยู่ดูลูกนาน ๆ พ่อจึงเลิกสูบบุหรี่**

แล้วต่อมาลูกมันก็เลิกเหมือนกัน มันเห็นพ่อไม่สูบ มันก็นึกได้ว่า *"กูก็เลิกเหมือนกัน"* เลิกเลย เลิกหมดทั้ง ๒ คน ในบ้านนั้นก็เลยไม่มีใครสูบบุหรี่ต่อไป *พ่อเลิก ลูกเลิก*

นี่คือการสอน ที่เรียกว่าทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มีอำนาจมาก ศักดิ์สิทธิ์มาก ทำให้เกิดการคิดขึ้นในใจของผู้นั้นได้ เลิกได้......

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๕)

พระพุทธศาสนา ไม่มีคำว่า "ดลบันดาล"

.....**พระพุทธศาสนาไม่มีคำว่า "ดลบันดาล"** เราเข้าใจข้อนี้ไว้ด้วย คือ**ไม่มีอะไรที่มีอำนาจดลบันดาลให้ใครเป็นอะไร**

เราจะดีก็ด้วยการทำดีของเรา ชั่วก็ด้วยการทำชั่วของเรา มั่งมีก็ด้วยการแสวงหาทรัพย์ รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ รู้จักทำให้มันเจริญงอกงาม เราก็เป็นคนมีสตางค์เหลือใช้ เรียกว่า คนมั่งมี คือมีสตางค์เหลือใช้.....

.....คนที่มีสตางค์ไม่พอใช้ มันก็ทำเอาเอง ไม่ใช่เพราะเส้นลายมือมันเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่เพราะมันเกิดเวลานั้น ดวงชะตามันเป็นอย่างนั้น นี่มันไม่ใช่เรื่องพุทธศาสนา.....

.....ประเทศไทยที่เฉื่อยชาชักช้าไม่ทันคนอื่น ก็เพราะเรื่องนี้ *เพราะมัวไปนั่งดูดาวดูเดือนกันอยู่ มัวแต่ไปดูดวงชะตาราศีกันอยู่* จะทำอะไรก็ต้องคอยฤกษ์คอยยาม.....

.....พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า **คนพาลคือคนปัญญาอ่อน มัวแต่ไปนั่งดูดาวดูเดือนอยู่ ประโยชน์มันก็ผ่านไปเสีย ประโยชน์มันเป็นฤกษ์อยู่ในตัวแล้ว ดวงดาวในท้องฟ้าจะช่วยอะไรได้**

เราอย่าไปรับความเชื่อไม่เต็มบาททั้งหลายมาไว้ในสมอง แล้วอย่าไปถ่ายทอดให้แก่ใครต่อไป ตัดมันเสียทีเถิด จะให้พรแก่ใครก็อย่าให้พรว่า *ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลกจงดลบันดาลให้ท่านเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้* พรไม่เต็มบาททั้งนั้น พรอย่างนั้น มันมีที่ไหนที่ศักดิ์สิทธิ์ที่จะมา**ดลบันดาล**ให้ใครเป็นอะไร ไม่มี.....

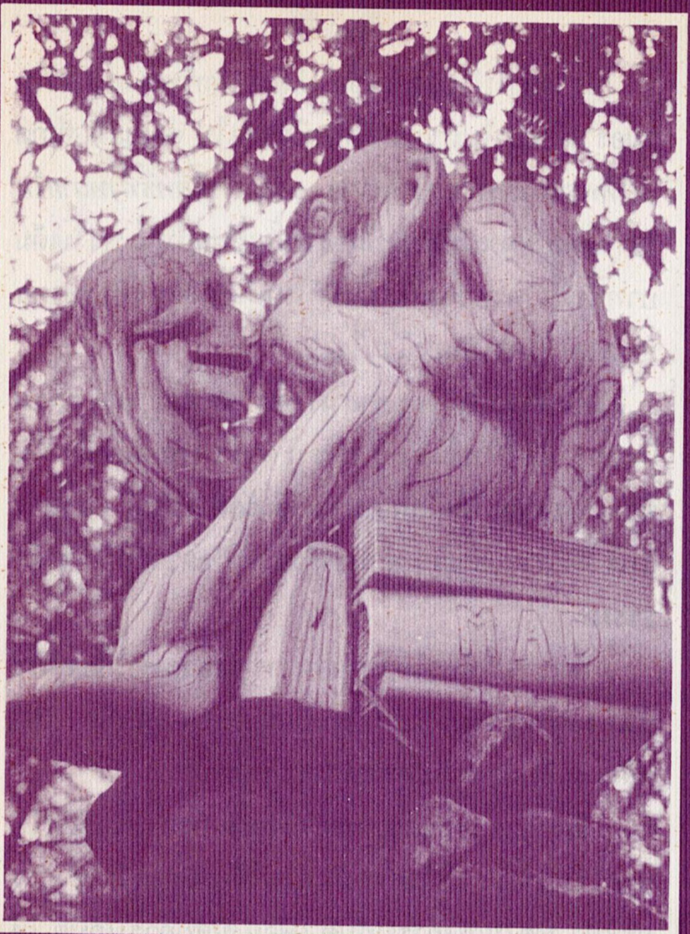
.....**สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนา คือ ธรรมะ** พระธรรมนี่แหละ ศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ เพราะคำว่า "**ศักดิ์สิทธิ์**" นั้น คือ **อำนาจที่จะให้เกิดความสำเร็จ ศักดิ์** หมายถึง อำนาจ **สิทธิ์** คือ ความสำเร็จ อำนาจที่จะให้เกิดความสำเร็จ คือ **ธรรมะ**

ถ้าเราจะให้พรใคร ก็บอกว่า "**ขออวยพรให้เธอมีใจมั่นคงอยู่ในธรรมะ**" มันค่อยเป็นหลักคำสอนหน่อย เข้าหลักเทคนิคของพระพุทธศาสนาหน่อย

นี่เราอวยพรกันด้วย ขออำนาจนั้น อำนาจนี้ มันจะไปช่วยได้อย่างไร ถ้าไม่ทำ มันก็ไม่ได้ *ต้องพูดในเชิงการกระทำ พูดในเชิงการปฏิบัติ* เพื่อฝังนิสัยการปฏิบัติ ให้เกิดขึ้นในจิตใจ

อย่าไปพูดว่า อะไรจะ**ดลบันดาล**ให้ใครเป็นอะไร แล้วเราอย่าไปเที่ยววิงวอน ขอร้องอะไรจากอะไร เพื่อให้ช่วยตัว **ต้องช่วยตัวเอง อย่าไปขอให้ใครช่วย**.....

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๕)

ผู้มีปัญญา มีชีวิตอยู่วันเดียว
ประเสริฐกว่าชีวิตตั้งร้อยปี ของผู้ทรามปัญญา
ผู้ไม่เห็นพระธรรมอันประเสริฐ ถึงจะมีชีวิตอยู่ตั้งร้อยปี
ก็สู้ชีวิตวันเดียวของผู้เห็น ไม่ได้

พุทธวจนะ

เกิดแล้วเกิดอีก

.....ครั้งหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่**บุพพาราม-วิหาร**ของ**นางวิสาขา** นางวิสาขากับบริวารผู้หญิงเป็นจำนวนมาก ได้ไปรักษาอุโบสถ.....

.....เมื่อสมาทานอุโบสถแล้ว ก็มีการถามกันขึ้นว่า **เธอมารักษาอุโบสถเพื่ออะไร** ก็ตอบต่าง ๆ กัน แต่รวมความแล้วก็ตอบเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนปรารถนา

เช่นว่าคนหนึ่งตอบว่า เรามารักษาอุโบสถศีล **เพื่อให้สามีเป็นคนซื่อสัตย์ต่อเรา** หรือบางคนตอบว่า **เพื่อไม่ให้มีหญิงร่วมสามีกับเรา** คือไม่อยากให้สามีมีเมียน้อย หรือเมียมากอะไรอย่างนั้น รักษามุ่งไปอย่างนั้น หรือบางคนก็ตอบว่า รักษาศีล**เพื่อให้เกิดเป็นคนรูปสวย ให้เกิดเป็นคนรวยทรัพย์ ให้เกิดเป็นคนที่มีบริวารมาก** อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ทั้งหมด

แล้วพวกเหล่านั้นก็เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า *ได้กราบทูลเรื่องนี้ให้ทรงทราบถึงความปรารถนาของสุภาพสตรีทั้งหลายเหล่านั้น ที่เข้ามารักษาอุโบสถศีล*

พระองค์ก็ได้ตรัสแก่คนเหล่านั้นว่า ความปรารถนาอันใดที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งไว้นั้น **ยังเป็นความปรารถนาที่**

เป็นไปเพื่อความเวียนว่ายตายเกิด เรียกว่าเป็นไปเพื่อ **สังสารวัฏฏ์** พูดภาษาธรรมะว่า เป็น **วัฏฏคามินี** หมายความว่า **เป็นไปเพื่อเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวงจรของกิเลสตลอดเวลา** ไม่เป็นไปเพื่อวิวัฏฏะ คือการไม่เวียนว่ายตายเกิด ไม่เป็นไปเพื่อความหน่าย ไม่เป็นไปเพื่อความดับทุกข์ดับร้อน ไม่ได้เป็นไปเพื่อนิพพาน เพื่อความเห็นแจ้ง **แต่เป็นไปเพื่อการเกิดแล้วเกิดอีก** การเกิดแล้วเกิดอีก พระ-พุทธเจ้าตรัสว่าเป็นทุกข์

"ทุกฺขา ชาติปุนปฺปุนํ เกิดบ่อย ๆ เป็นทุกข์"

เกิดแล้วเกิดอีก มันก็เป็นทุกข์ **"เกิดแล้วเกิดอีก"** หมายความว่า **เกิดความอยากแล้วเกิดความอยากอีก มันก็เป็นทุกข์ขึ้นในใจ** วันหนึ่ง ๆ เรามีความทุกข์เกิดขึ้นในใจเพราะความอยากในเรื่องต่าง ๆ *อยากได้นั่น อยากได้นี่ อยากได้โน่น แล้วมันก็ไม่ได้สมอยาก* เมื่อไม่ได้สมอยากก็เป็นทุกข์ เลยมีความเดือดร้อนใจ *ถ้าได้มาสมใจ ก็สบายใจนิดหน่อยควบคู่กับความวิตกกังวล* วิตกกังวลว่ามันจะหายไปเสีย ใครจะมาลักเอาไปเสีย หรือว่ามันจะเป็นอะไรไปสักอย่าง ที่จะไม่ให้อยู่กับเรา เราก็มีความทุกข์ทางใจมีความวิตกกังวลด้วยเรื่องนั้น.....

.....เพราะฉะนั้นความปรารถนาอันใดที่ท่านสุภาพสตรีเหล่านั้นตั้งไว้ **เพื่อรูป เพื่อรส เพื่อกลิ่น เพื่อเสียง เพื่อสัมผัส** อันชอบอกชอบใจนั้น ก็ยังเป็นไปเพื่อความทุกข์

เป็นไปเพื่อการเวียนว่ายตายเกิด ไม่รู้จักจบไม่รู้จักสิ้น **ไม่เป็นไปเพื่อความหน่าย ไม่เป็นไปเพื่อคลายกำหนัด ไม่เป็นไปเพื่อความดับทุกข์ดับร้อน ไม่ถูกหลักเกณฑ์ในทางพระพุทธศาสนา**

พระพุทธศาสนาสอนให้เราทำอะไร**เพื่อตัดวัฏฏกิเลส**ทั้งหลายให้เบาบางลงไป ตัดกิเลสให้มันเบาให้มันน้อยลงไปเพื่อจะได้อยู่กันอย่างมีความสุขใจ.....

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๖)

คติธรรมจากปาฐกถา ของ พระราชนันหมุนี

ผู้ทำลายศาสนา

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗)

.....คนที่ทำลายตัวศาสนาได้นั้นมีเหมือนกัน แต่ไม่ใช่คนนอกศาสนา ไม่ใช่พวกนอกศาสนาจะมาทำลาย **เป็นคนในศาสนานี้เองเป็นผู้ทำลาย**

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า **ไม่ใช่ธาตุดิน ลม ไฟ น้ำ ที่จะทำลายศาสนธรรมของพระพุทธเจ้า แต่ว่าภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้ไม่สนใจศึกษา ไม่สนใจปฏิบัติ ไม่สนใจที่จะประกาศให้คนอื่นได้รู้ได้เข้าใจ นี่แหละคือผู้ทำลายพระศาสนา ทำลายตัวแท้ของพระศาสนา**

ที่เขาทำลายโบสถ์ มันก็เป็นวัตถุ ขุดเจดีย์ก็เป็นวัตถุ ตัดเศียรพระก็เป็นเรื่องวัตถุ *ยังไม่ชื่อว่าทำลายพระศาสนาที่แท้* แต่ถ้าเราเรียกตัวเองว่าเป็น**พุทธบริษัท** แล้วเราไม่ศึกษาให้เข้าใจ ไม่ปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน ไม่ประกาศให้คนที่ไม่รู้ได้รู้ได้เข้าใจ นั่นแหละคือ**ตัวทำลายศาสนา**.....

.....ถ้าเราไปหลงใหลมัวเมาอยู่แต่ในเรื่อง**เปลือก ส่งเสริมให้คนยึดมั่นในเปลือกของศาสนา ในพิธีรีตองต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เนื้อแท้ของธรรมะ** คนนั้นเป็นผู้ทำลายศาสนา เป็นคนบาปในพระพุทธศาสนา ไม่รักพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แต่ว่า**ทำลายด้วยความหลงผิด ด้วยความเข้าใจผิด หรือเพราะไปติดในลาภสักการะ** อันตนจะมีจะได้จากสิ่งเหล่านั้น ผู้นั้นชื่อว่าทำลายศาสนา เพราะทำให้คนไปยึดอยู่แต่สิ่งนั้น **ทำให้คนเป็นเด็กตลอดชีวิต เป็นเด็กอยู่ตลอดชาติ**

เด็กนี่มันชอบเล่นตุ๊กตา ถ้าเราแย่งตุ๊กตา เด็กจะร้องไห้ เพราะฉะนั้นเวลาจะกินก็ต้องให้ตุ๊กตากินด้วย นอนด้วย อาบน้ำด้วย ไปไหนก็พาไปด้วย นั่นเด็ก แต่พอเด็กนั้นโตขึ้นแล้ว มันก็ไม่เหลียวแลตุ๊กตาต่อไป ขว้างทิ้งไปเลย ไม่ได้สนใจ

แต่ผู้เป็น**เด็กทางวิญญาณ**นี่ร้ายเหลือเกิน **โตแล้วแก่แล้ว ยังไม่ปล่อยไม่วาง ยังยึดติดอยู่ในวัตถุตลอดเวลา** ใคร่ได้ใคร่แสวงหาแต่เรื่องวัตถุเอามาใช้อยู่ตลอดเวลา **ไม่**

แสวงหาธรรมะ แต่ว่าไปแสวงหาวัตถุ ติดในวัตถุ สร้างความสิ้นเปลืองในเรื่องวัตถุด้วยประการต่าง ๆ

อันนี้คือปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้โดยเราไม่รู้เนื้อรู้ตัว ว่าเรากำลังทำลายสิ่งถูกต้อง ทำลายสิ่งที่มนุษย์ควรจะเข้าถึง แล้วจะได้พ้นไปจากความทุกข์ความเดือดร้อนในชีวิตประจำวัน เราไม่คิดถึงเรื่องอย่างนั้น **เพราะลาภสักการะ เป็นเครื่องหุ้มห่อจิตใจ** เมาอยู่ในเรื่องลาภสัก-การะเหล่านั้น.....

เมาวิมาน

.....พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้สอนให้เราทำบุญเพื่อจะไปสวรรค์ สวรรค์นั้นเป็นแต่เพียงเครื่องล่อนิด ๆ หน่อย ๆ ให้พอเพลินเท่านั้นเอง.....

.....คนติดสวรรค์นั้นมักจะทำบุญเพื่อต้องการสวรรค์ เรียกว่า **"ทำบุญเพื่อกิเลส" "ทำบุญเพื่อจะเอา"** เอานั่นเอานี่ ที่มีอยู่ก็รักษาไม่ไหวอยู่แล้ว ยังจะเอาแถมเข้ามาอีกมากมายก่ายกอง อย่างนี้เขาเรียกว่า *เป็นบุญไม่บริสุทธิ์* ไม่เป็นตัว **"กุศล"** มันเป็นแต่เพียง **"บุญ"** เท่านั้นเอง ชื่นใจสบายใจ ได้ทำอะไรแล้ว *แหม! ดีใจจนเนื้อเต้น* อย่างนี้เขาเรียกว่า **"บ้าบุญ"** พวกนั้น

ไม่คิดจะออกไปจากสิ่งเหล่านั้นด้วยการฟอกจิตใจให้สะอาด ปราศจากสิ่งเศร้าหมองทางใจ ไม่ได้คิดอย่างนั้น เพราะว่าผู้สอนผู้เทศน์ก็ไม่ได้พยายามชี้ให้เห็นว่าอะไรเป็นอะไรที่ถูกต้อง ล่อว่า มีสวรรค์ไว้ให้โยมสร้างนั่นสร้างนี่ แล้วจะได้เกิดในสวรรค์ มีวิมาน

พระบางองค์ก็เก่งอยู่เหมือนกัน เห็นว่าโยมทำอะไรมาก ๆ แล้ว แต่ยังอยากจะให้ทำอีก ก็บอกว่า

"แหม! **เมื่อคืนก่อนนี้อาตมานอนหลับฝันไป ฝันว่าได้ขึ้นสวรรค์** ขึ้นไปถึงเห็นวิมานหลังคาระยิบระยับ ประดับด้วยเพชรพลอยสวยงามสูงหลายชั้น แล้วก็มีเทวดานั่งเฝ้าอยู่องค์หนึ่ง เลยถามว่าวิมานนี้เป็นของใคร เทวดาบอกว่าเป็นของคนชื่อนั้น"

คือโยมคนนั้นแหละ โยมที่แกคุยด้วยนั่นเอง บอกว่าชื่อของคุณโยมนี่ สมมุติว่าโยมคนนั้นชื่อว่า แม่จันทรา "**เทวดาบอกว่า นี่เป็นวิมานของคุณแม่จันทรา กำลังมารออยู่แล้ว คุณแม่จันทรายังไม่มาเกิด ให้อยู่ทำบุญเพิ่มเติมต่อไป แล้วก็วันหนึ่งจะได้มาเกิดอยู่ในวิมานนี้**"

แล้วก็ถามว่า ท่านมาจากเมืองมนุษย์หรือ ใช่! มาจากวัดเมืองมนุษย์ อยากจะดู**วิมานของแม่จันทรา**สักหน่อยว่า มีอะไรบ้าง เมื่อเข้าไปดูในวิมาน **วิมานยังว่างอยู่ ห้องนอนก็ยังไม่มีเตียงนอน ไม่มีหมอน ไม่มีเครื่องใช้ไม้สอย วิทยุก็ไม่มี โทรทัศน์ก็ไม่มี เครื่องทำความอบอุ่น**

ก็ไม่มีในวิมาน ห้องน้ำก็มีแต่ห้องเฉย ๆ ไม่มีน้ำ ยังไม่ได้ต่อประปาเข้าไปในวิมานเลยแม้แต่น้อย บอกให้คุณโยมทราบ”

โยมฟังแล้ว ถามว่า *“ทำอย่างไรล่ะเจ้าคะ ทำอย่างไรจึงจะมี”* **“โยมต้องบริจาคเตียง บริจาคผ้าห่มนอน หมอนมุ้ง บริจาคอ่างน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์ ภายในห้องน้ำ”** โยมก็**เมาวิมาน** ก็ต้องบริจาคไป

ความจริงกุฎิท่านสร้างแล้ว แต่ว่ามันยังขาดในเรื่องเหล่านี้อยู่ จะบอกตรง ๆ มันก็ไม่ได้ เลยต้องบอกวิมานโยมยังขาดอยู่อย่างนี้ โยมก็ไปสร้างให้ได้ดังใจ เพราะได้วิมานแล้ว หนักเข้าไปกว่านั้น คุณโยมคนหนึ่งสามีตาย ก็คิดถึงพระท่านก็มาเยี่ยมมาเยียน วันหนึ่งมาบอกว่า

“เมื่อคืนอาตมานอนฝันเห็นคุณหลวง คุณหลวงมาหา”

“เป็นไงเจ้าคะ คุณหลวงสบายดีหรือ รูปร่างเป็นอย่างไร”

“อ้วนท้วนเป็นน้ำเป็นนวลดี สบายทุกอย่าง เจริญพร แต่คุณหลวงแกบ่นว่าไปไหนลำบาก ไม่มีรถยนต์จะใช้”

เออ! ตายแล้วอย่างนี้ จะหารถยนต์ไปใช้ในสวรรค์*อีกต่อไป* ก็เมืองสวรรค์ เขาขี่รถกันเมื่อไหร่ เทวดามันลอยฟ่องเหมือนมนุษย์อวกาศ ลอยไป นั่งอยู่ตรงนี้ พอนึกว่าจะไปวิมานน้อยหน่อย ก็ลอยไปทันที จะกลับมาก็ลอยมา แล้วจะใช้รถยนต์เมื่อไหร่

โยมแกไม่ได้ฟังเรื่องนี้ละเอียด พอพระบอกว่าสงสารคุณหลวงไม่มีรถยนต์ใช้ อยู่เมืองมนุษย์นี่ได้ใช้รถยนต์ตลอดเวลา ที่โน่นไม่มีรถยนต์ใช้

"ทำอย่างไรดีเจ้าคะ"

"ก็โยมจะต้องสร้างรถยนต์ถวายวัดสักคันหนึ่งสิ"

คุณนายก็ตกลงใจซื้อรถยนต์ถวายวัดไว้คันหนึ่ง ปรากฏว่าขับรถปร๋อไปปร๋อมา ขึ้นเหนือล่องใต้ บรรทุกเฮโรอีนส่งไปเมืองนอกบ้างก็ได้ทีนี้ เรื่องมันไปกันใหญ่ นี่เขาเรียกว่า**พระประเภทต้มคน** มันก็เป็นอย่างนั้นแหละ ถูกหลอกถูกต้มเรื่อยไป **ฝันเรื่อย ฝันไม่หยุดไม่หย่อน ขัดข้องอะไรก็ไปหาคุณนายคนนั้น ฝันอีกแล้ว ฝันบ่อย** มันเป็นอย่างนี้ คุณนายก็เชื่อ.....

.....อันนี้ก็เรียกว่าเป็นอันตรายอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนหลงผิดในเรื่องของพระศาสนา **ไม่สอนสิ่งที่ถูกต้อง ไม่พูดความจริงให้คนฟัง เพราะความต้องการในลาภสักการะ**

นักเผยแผ่ธรรมะ ถ้าเผยแผ่เพื่อลาภ เพื่อสักการะ มันไม่ได้ ไม่ถูกต้อง **เราต้องเผยแผ่สัจจธรรม อันเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง** ให้คนเขาเอาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ถ้าเขาเข้าใจเอาไปปฏิบัติแล้ว เขาเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง.....

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๗)

ชนเหล่าใด ไม่ผูกใจเจ็บว่า

"มันด่าเรา มันทุบตีเรา
มันเอาชนะเรา มันขโมยของเรา"
เวรของพวกเขาย่อมระงับได้

พุทธวจนะ

ฆ่าอะไรจึงจะไม่บาป

.....ครั้งหนึ่ง อูนุ มาเมืองไทยแล้วจะไปอยุธยา ต้องมีหน่วยอารักขา กลัวชาวอยุธยาจะเล่นงานอูนุ *อูนุแกไม่ได้รู้เรื่องแกไม่ได้มีส่วนมาเผากรุงศรีอยุธยาอะไรแม้แต่น้อย* ไอ้พวกเผากรุงศรีอยุธยา ตายตกนรกยังไม่ได้ผุดได้เกิดสักคนเดียว แล้วเราจะโกรธคนสมัยใหม่ได้อย่างไร **ถ้าเราจะโกรธ โกรธให้มันถูก**

โกรธอะไร โกรธกิเลสสิ ไอ้นี่แหละที่ควรจะโกรธควรจะฆ่า ควรจะโกรธความโลภ ความโกรธ ความหลง ความริษยาพยาบาท ความแข่งดี ความถือตัว เรียกว่า **กิเลสทุกประเภท เป็นเรื่องน่าโกรธ น่าเกลียด แล้วน่าฆ่ามันเสียเลย อย่าเอาไว้**

กิเลสที่ควรฆ่า มันอยู่ที่ไหน อยู่ที่ตัวเรานั่นแหละ สำคัญนักหนา เราดูว่า ตัวเรามีอะไร ฆ่ามันเสีย ฆ่าความโลภ ฆ่าความโกรธ แล้วเราก็สบาย

เคยมีคนไปถามพระพุทธเจ้าว่า **ฆ่าอะไรจึงจะไม่บาป และมีความสุขด้วยนะ** พระองค์ตรัสว่า *"โกธัง ฆัตตะวา สุขัง เสติ — ฆ่าความโกรธได้ มีความสุข"*

ฆ่าความโกรธได้ มีความสุข เพราะฉะนั้นเราอย่าไปโกรธคน แต่**เราโกรธสิ่งที่ทำให้ไม่เป็นคน** สิ่งที่ทำคนไม่ให้เป็นคนคืออะไร.....ก็คือกิเลสประเภทต่าง ๆ ตัวใหญ่ก็ ๓ ตัว ตัวโลภะ โทสะ โมหะ นี่แหละ **โลภ โกรธ หลง ไอ้ ๓ ตัวนี่แหละตัวร้ายเป็นตัวที่เราเห็นหน้ามันแล้ว ต้องเล่นงานมันเลยทีเดียว** อย่าปล่อยให้มันมาโจมตีเรา อย่าให้มันมาเป็นนายเหนือเรา

เดี๋ยวนี้คนเราไม่โกรธกิเลส แต่ว่ากลับไปโกรธคน มันไม่ถูก คนเรานี่ใช่ว่าจะชอบการมีกิเลสกับเขาเมื่อไหร่ **ไม่รู้ไม่เข้าใจแล้วเผลอ มันก็มีขึ้น** น่าสงสารด้วยซ้ำไป

คนทำชั่วนี่เป็นคนที่น่าสงสาร ควรจะหาทางว่าเราจะช่วยเขาอย่างไรให้เขาดีขึ้น ให้เขาเจริญขึ้น ให้มีปัญญา ให้รู้จักรักษาตัวรอดปลอดภัย เราควรจะทำอย่างไร นั่นแหละจึงจะเป็นการถูกต้อง

แต่เราไม่ค่อยคิดอย่างนั้น **เขามีกิเลสแล้ว เรากลับมีกิเลสขึ้นมาด้วย** เช่น เราเกลียดเขานี่มันเป็นกิเลส เราโกรธเขาเราก็มีกิเลส เราริษยาเขาเราก็มีกิเลส เราทำอะไรในทางไม่ดีก็เท่ากับว่า ช่วยเพิ่มสิ่งชั่วร้ายขึ้นในสังคม *สังคมจะดีขึ้นได้อย่างไร ถ้าเราไม่ช่วยกันทำลายสิ่งชั่วร้าย*

หน้าที่ของเราทุกคน คือต้องทำลายสิ่งชั่วร้ายในตัวเราและในบุคคลอื่น.....

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๗)

เสรีภาพที่แท้จริง

(จากธรรมบรรยายแก่นักศึกษา มศว.ปทุมวัน ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๗)

.....**เสรีภาพคืออะไร** ไม่ใช่ของใหม่ เสรีภาพนี้ไม่ใช่ของใหม่ ไม่ใช่เป็นของพูดกัน หลังเปลี่ยนการปกครอง ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ **เสรีภาพเป็นเรื่องเก่าแก่ที่สุด** ยุคพระพุทธเจ้าก็พูดเสรีภาพ พระพุทธเจ้าก็พูดเสรีภาพ สอนเสรีภาพ แล้วก็มีธรรมะเรียกว่า **"เสรีธรรม"** เพื่อให้ปฏิบัติเพื่อความเป็นเสรี

เสรีภาพนั้นหมายถึงอะไร หมายถึงว่า จิตใจเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อำนาจของอะไร ๆ เขาเรียกว่า**เป็นเสรี**

ถ้าเรามีจิตใจตกต่ำอยู่ในอำนาจของอะไร **ไม่เสรี** เช่นว่าตกอยู่ในอำนาจของบุหรี่ ต้องเป็นทาสบุหรี่ไม่มีเสรีภาพ ตกอยู่ในอำนาจเหล้า ตกอยู่ในอำนาจการพนัน ตกอยู่ในอำนาจการตามใจตัวเอง ชอบทำอะไรตามใจอยาก สนุกสนานเพลิดเพลิน ใครจะว่าอะไรก็ไม่ฟังละ *"ฉันอยู่ของฉันอย่างนี้ มันเสรีภาพของฉัน เรื่องของฉันคนอื่นไม่เกี่ยว"* นี่ไม่ใช่**เสรีภาพ**แล้ว เพราะใจของผู้นั้นตกอยู่ในอำนาจฝ่ายต่ำ **อำนาจฝ่ายต่ำนั้นมันดึงคนให้ตกต่ำ**

แต่ถ้าเป็นเสรีขึ้นมา เราอยู่เหนือสิ่งนั้น การอยู่เหนือสิ่งนั้นเรียกว่า**เป็นไท** เรียกว่า**อิสระ** ถ้าเป็นทาส เป็นทุกข์

พระพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นทาส เป็นทุกข์ **"สัพพัง ปะระวะสัง ทุกขัง – เป็นทาสสิ่งทั้งปวง เป็นทุกข์"**

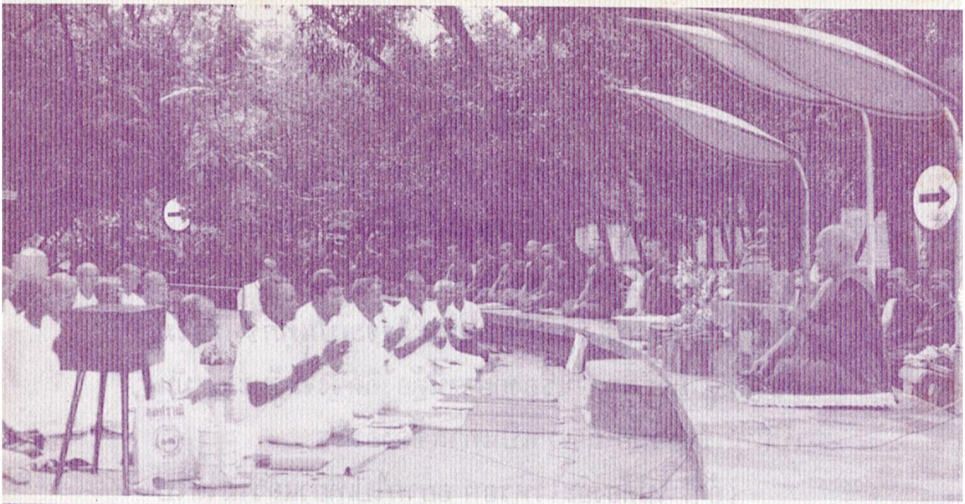
ลองเอาไปคิดนะ คิดว่า เอ! พระท่านว่า เป็นทาสสิ่งทั้งปวง เป็นทุกข์ *เราเป็นทาสอะไรจะเป็นทุกข์หรือไม่* ลองคิดดู การศึกษาเรื่องอย่างนี้ต้องคิดจึงจะรู้นะ ว่ามันเป็นทุกข์จริงมั้ย ถ้าเราเป็นทาสของอะไร

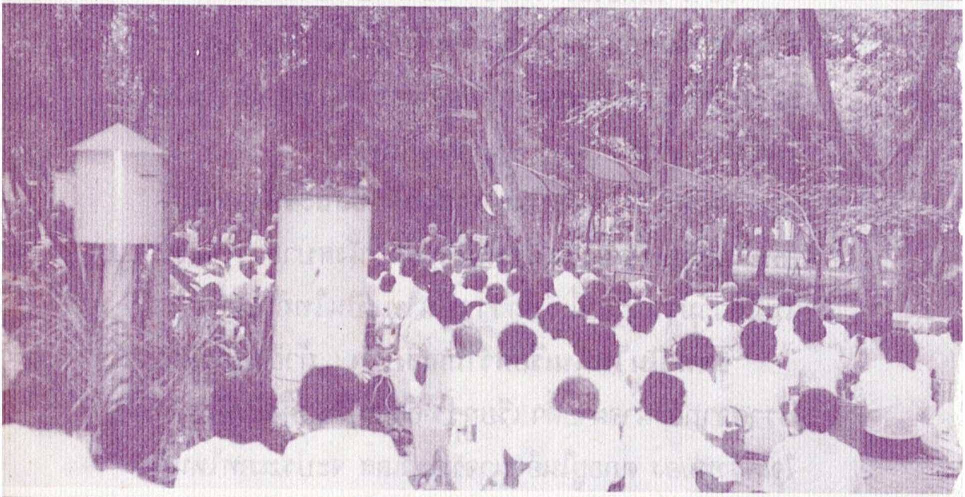
เอ้า! ไม่ต้องอะไรหรอก อยากไปเที่ยวแล้วไม่ได้ไปดังใจ เรานั่งกลุ้มใจหรือไม่ ต้องนั่งกลุ้มใจ กลุ้มใจเพราะอะไร *ใจมันเป็นทาสของความอยากจะไปเที่ยว* แล้วไม่ได้ไปดังใจ เราก็หงุดหงิดงุ่นง่าน เป็นทุกข์

แต่ถ้าเป็นไท ก็เป็นสุข **"สัพพัง อิสสะริยัง สุขัง – เป็นไทอยู่เหนือสิ่งทั้งปวงเป็นสุข"** นั่งสบาย ใจสงบ ไม่มีความวุ่นวาย นี่เรียกว่า เป็นไท เป็นไทก็เป็นสุข

จิตที่เป็นไทนั้นเรียกว่ามีเสรีภาพ ถ้ายิ่งเป็นจิตที่ปราศจากอำนาจฝ่ายต่ำ เรียกว่า **กิเลส** *กิเลสคือสิ่งที่ทำให้ใจเศร้าหมอง* ตกอยู่ในอำนาจของกิเลส จะประเภทไหนก็ตามเราไม่เป็นไทแก่ตัว เรามีความทุกข์ มีความเดือดร้อนใจ แต่ถ้าพอเป็นไทเมื่อใด เราก็เป็นสุขเมื่อนั้น

เสรีภาพนั้นคือการทำจิตใจของตน ให้อยู่เหนือธรรมชาติฝ่ายต่ำ ที่มันจะดึงเราไปในทางต่ำ อะไรที่มันจะดึงเราไปในทางต่ำ สิ่งนั้นทำให้เราตกต่ำ ไม่มีความเป็นไทแก่ตัว **เราต้องดิ้นรนต่อสู้.....**

เมื่อรู้ว่าร่างกายนี้แตกดับง่ายเหมือนหม้อน้ำ
พึงป้องกันจิตให้มั่น เหมือนป้องกันเมืองหลวง
แล้วพึงรบกับพญามารด้วยอาวุธ คือ ปัญญา
เมื่อรบชนะแล้ว พึงรักษาชัยชนะนั้นไว้ ระวังอย่าตกอยู่ใต้อำนาจมารอีก

พุทธวจนะ

ผู้ชนะ

(จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๒๗)

.....เราทั้งหลายที่ได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมาตลอดเวลา ๓ เดือนในฤดูกาลเข้าพรรษา *ตั้งใจที่จะ "ละ" อะไร ก็ละได้แล้ว ตั้งใจที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งใด ก็ได้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งนั้นอยู่แล้ว*

เมื่อถึงวันออกพรรษา เราก็อย่า**ออก**จากสิ่งนั้น **อย่าออกจากความดี อย่าหนีออกไปจากพระ** แต่ต้องอยู่กับความดีต่อไป

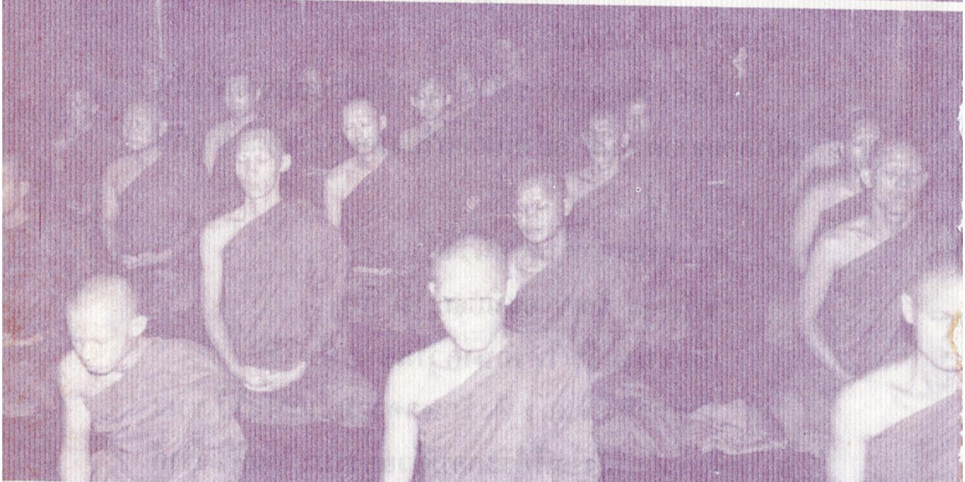
พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า

"ชิตัญจะ รักเข อะนิเวสะโน สิยา

เมื่อชนะแล้ว ให้รักษาความชนะนั้นไว้"

เราชนะสิ่งใดแล้ว พึงรักษาความชนะนั้นไว้ **ชนะความชั่วด้วยกำลังใจที่ประกอบด้วยธรรมะได้แล้ว เราก็ไม่ควรจะกลับไปแพ้สิ่งนั้นอีกต่อไป** เพราะว่าคนเรามีอยู่ไม่ใช่น้อย ที่เมื่อชนะแล้ว ก็กลับไปแพ้อีก แพ้อีกนี่**แพ้หนักมาก** เช่น **คนเลิกบุหรี่ได้แล้ว** กลับไปสูบอีก ก็สูบกันใหญ่เลยทีเดียว ไม่สามารถจะเอาชนะมันได้อีกต่อไป **คนเคยเลิกดื่มเหล้าชั่วระยะหนึ่ง** แล้วต่อมาก็กลับไปดื่มอีก ก็กลับพ่ายแพ้สิ่งนั้นต่อไป ไม่สามารถจะเอาชนะ **คนเลิก**

ไม่มีไฟใด เสมอด้วยราคะ ไม่มีโทษใด เสมอด้วยโทสะ
ไม่มีทุกข์ใด เสมอด้วยเบญจขันธ์ ไม่มีสุขใด เสมอด้วยความสงบ

ฝนย่อมรั่วรดเรือนที่มุงดีแล้วไม่ได้ ฉันใด
ราคะก็ย่อมเสียดแทงจิตที่อบรมดีแล้วไม่ได้ ฉันนั้น

พุทธวจนะ

เล่นการพนันแล้ว ไปเยี่ยมบ่อน เพื่อนฝูงชักชวนให้เล่นการพนันอีก ก็เลยเล่นการพนัน แพ้หนักเข้าไป

สิ่งใดที่เป็นเรื่องไม่ดี ถ้าเราเอาชนะมันได้แล้ว เราก็ต้องชนะมันตลอดไป **แข็งใจไว้ บังคับตัวเองไว้ อดทนไว้ เสียสละสิ่งนั้นออกไปจากจิตใจ** ไม่เอามาไว้ในใจของเราต่อไป เราจะได้รับชัยชนะอย่างถาวร

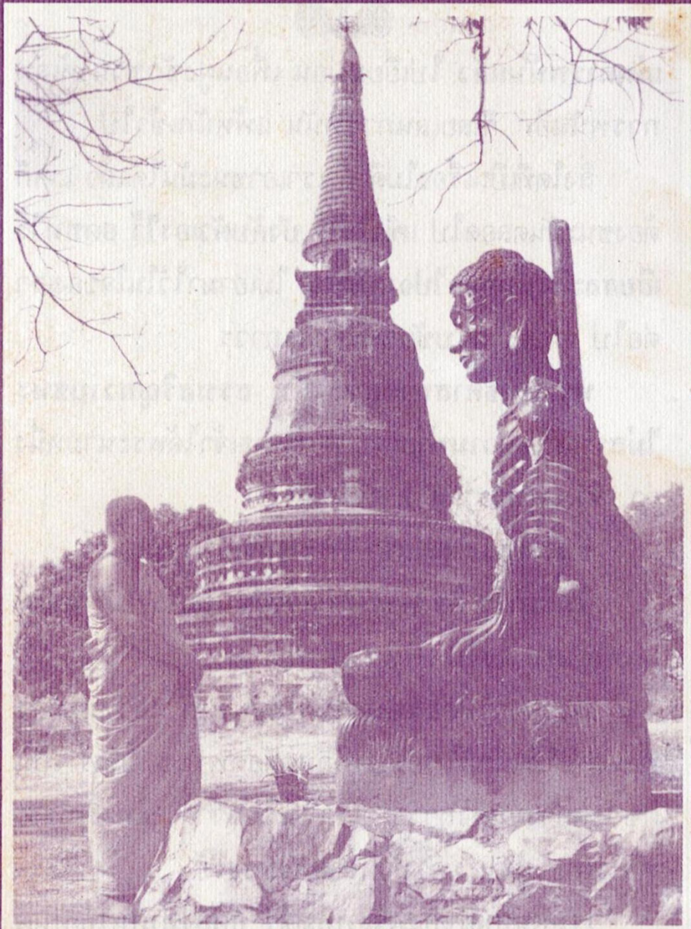
พระพุทธศาสนาของเรานั้น สรรเสริญความชนะ ไม่สรรเสริญความพ่ายแพ้ พระพุทธเจ้าได้พระนามหนึ่งว่า **"ชินะพุทธะ"** หรือ **"ชินะมาโร"**

ชินะพุทธะ แปลว่า **พระพุทธเจ้าผู้ชนะ**

ชินะมาโร คือ **พระพุทธเจ้าผู้ชนะมาร ไม่พ่ายแพ้แก่พญามารต่อไป**

พระองค์ได้ต่อสู้กับมารที่ใต้ต้นโพธิ์ เอาชนะมารทั้งหลายได้แล้วก็ไม่กลับแพ้อีกตลอดพระชนมชีพ เป็นผู้ชนะอย่างมั่นคงถาวร เราจึงเรียกว่า **"ชินะพุทธะ"** พระพุทธะผู้ชนะมารทั้งหลายทั้งปวงได้

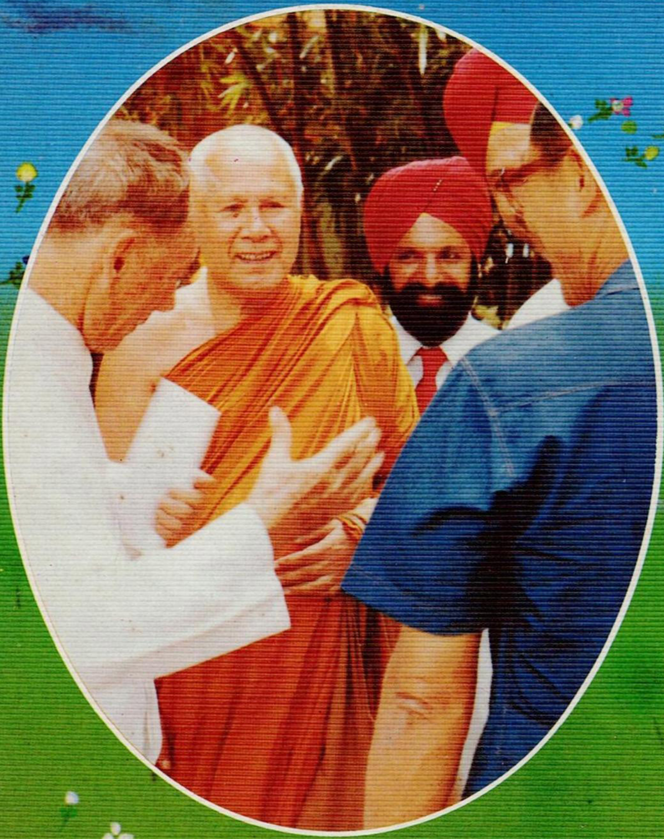
เราเป็นศิษย์ของพระพุทธเจ้า ก็ต้องทำตนให้เป็นผู้ชนะ อย่าทำตนให้เป็นผู้พ่ายแพ้แก่สิ่งหนึ่งสิ่งใด สิ่งใดที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง เคยเกิด เคยมีขึ้นในใจของเรา **เราก็ต่อสู้กับมัน ด้วยสติ ด้วยปัญญา** เราชนะมันได้ หยุดได้ ยั้งได้แล้ว ถ้าเรากลับไปแพ้มันอีกก็จะแพ้เป็นการใหญ่ เอาตัวไม่รอด.....

พวกเธออย่ามัวประมาท
อย่ามัวเอาแต่สนุกยินดีในกามคุณอยู่เลย
ผู้ไม่ประมาท เพ่งพินิจตามเป็นจริงเท่านั้น
จึงจะบรรลุถึงความสุขอันไพบูลย์ได้

พุทธวจนะ

พิมพ์ที่ : **บริษัท โรงพิมพ์สหมิตร จำกัด**
1032/205-208 ซอยร่วมศิริมิตร ถนนพหลโยธิน
ต.ลาดยาว อ.บางเขน กรุงเทพฯ 10900 โทร. 2710755-7
นายชำนิ รัตนวราหะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

"ปรารถนายิ่งใหญ่ในวันนี้
คือหวังความสามัคคีที่ไพศาล
มนุษยชาติอาทรรักตระหนักมาน
เพื่อโลกศานติมั่นนิรันดร"